

Upravišstvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdatni oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
— Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Cori Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO na oglašje iz Kr.
Italije in inozemska tina
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lit. 18.—,
za inozemstvo vključno s poštnimi stroški
Lit. 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5. telefon
31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Vigorosi contrattacchi di reparti dell'Asse

Un piroscafo colpito nella rada di Philippeville, una motosilurante affondata nel Mediterraneo centrale — 13 velivoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle forze armate comunica in data di 29 aprile 1943-XXI il seguente bollettino di guerra No. 1069:
Proseguono i combattimenti sul fronte tunisino: Vigorosi contrattacchi locali di reparti italiani e germanici hanno avuto esito fortunato.

Due apparecchi venivano distrutti durante la giornata dalla caccia tedesca e quattro altri da batterie contraeree.

Nostri velivoli colpivano con sicuro un piroscafo nella rada di Philippeville, incendiavano e affondavano una motosilurante nel Mediterraneo centrale, abbattevano quattro Curtiss nel cielo del Canale di Sicilia.

Živahni protinapadi osnih oddelkov V sidrišču Philippevilla zadet parnik, v srednjem Sredozemlju potopljena motorna torpedovka — 13 sovražnih letal uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 29. aprila naslednje 1069. vojno poročilo:

Nadaljujejo se boji na tuniskem bojišču: živahni krajevni protinapadi italijanskih in nemških oddelkov so se srečno končali.

Nemški letalci so uničili večeraj 2 letali, protiletalske baterije pa 4.

Naša letala so s torpedom zadela neki parnik v sidrišču Philippeville, zažgala in potopila neko motorno torpedovko v srednjem Sredozemlju in sestrelila 4 letala tipa »Curtiss« v zraku nad Sicilijskim kanalom.

Delovanje sovražnih bombnikov je večeraj povzročilo izgube in škodo v Neaplju, Mesini, Siracusi in Lampedusi; 7 štirimotornih letal je treslo na tla po dvobojih z našimi letalci: 4 v Neaplju, 2 v Mesini in 1 ob otoku Agrigenta.

Pripomba k poročilu št. 1069:

Zaradi letalskih napadov, ki jih omenja današnje poročilo, je beležiti med civilnim prebivalstvom: 41 mrtvih in 88 doslej ugotovljenih ranjenec v Neaplju, 3 mrtvi in 12 ranjenih v Mesini in skupno 5 ranjenih v Siracusi in Lampedusi.

Poglavnik pri Hitlerju

Sestanku v Hitlerjevem glavnem stanu sta prisostvovala tudi oba zunanja ministra — Razgovori so potekali v duhu prijateljstva in pristranskega sodelovanja

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. aprila s. Hitler je sprejel 27. aprila v svojem glavnem stanu Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske dr. Ante Paveliča. Hitler se je razgovarjal s Poglavnikom o vprašanjih, ki se tičejo skupnega vojevanja sil Osi proti boljševizmu in angloameriški plutokraciji. Razgovori, katerih so se udeležili nemški zunanji minister von Ribbentrop, hrvatski zunanji minister dr. Budak, kakor tudi maršal Keitel in general Bučič, so potekali v duhu prijateljstva in pristranskega sodelovanja in ki veže Nemčijo z mlado hrvatsko državo in njenim hrabrim narodom. Dr. Pavelič je izrazil sklep hrvatskega naroda, da se hoče ob strani sil Osi najodločnejše boriti za svobodo Nezavisne Države Hrvatske in zastaviti vse sile za dosego brezkompromisne zmage nad skupnimi sovražniki narodov trojnega pakta. Sestanka v Hitlerjevem glavnem stanu sta se udeležila tudi opolno-močni minister Nemčije v Zagrebu in po-

Nezaupanja in nasprotstva med Ameriko, Anglijo in Čangkajškovo Kitajsko

Šanghaj, 29. aprila, s. Odkritja tukajšnjega tiska prikazujejo v novi luči spore med Angloamerikanci in Čungkingom ter Čungkingom in ostalimi zavezniki. Ti spori izhajajo, kakor poudarjajo šanghajski listi, iz izjalovljenja čungkingške vojaške misije v Washingtonu, kakor tudi iz dejstva, da sta se Čangkajškova žena in angleški zunanji minister, čeprav sta se oba nahajala v Ameriki, drug drugemu izgnala. Nekateri listi postavljajo naravnost podmeno, da je bilo potovanje angleškega zunanjega ministra v Ameriko odločeno zaradi navzočnosti Čangkajškove žene. Naj bo kakorkoli, dejstvo je, da sta se drug drugemu izgnala, čeprav sta bila istočasno v Ameriki. V ostalem ni bil priporočljiv njun sestanek, ker bi samo poslabšal nasprotja med Kitajci ter Anglični in Američani.

Čangkajškova žena je odpotovala v Ameriko, kakor je znano, na Willkidejevo povabilo. Njena priporočila so pa spravila washingtonske kroge v zadrego. Izjave Čangkajškove žene so Američanom odkrile resnico, katero je Roosevelt prikrival, da je Čungking, ki se bori že nad 5 let proti Japonski, dobil samo polovico odstotka dohoda, ki so jih Zedinjene države poslale svojim zaveznikom. Ta odlomek je postal še manjši po izgubi Birme ter zaradi neučinkovitosti letalskih transportov. Čungkingu priznajo zdravi in živeči ter vojnih potrebščin in njegovi zastopniki močno dvomijo, da se bo lahko še dolgo upiral. Američani pripisujejo Rooseveltovi upravi krivdo za to stanje, zaradi katerega tvegajo, da se bodo znašli sami nasproti Japonski, katero večina Američanov smatra

Azioni di bombardieri avversari causavano loro perdite e danni a Napoli, Messina, Siracusa e Lampedusa; sette quadrimotori precipitavano a seguito di duelli con nostri cacciatori: quattro a Napoli, due a Messina, uno sul litorale di Agrigento.

NOTA AL BOLLETTINO No. 1069:

A seguito delle incursioni segnalate dal Bollettino odierno si deplorano tra le popolazioni civili: quarantun morti e ottantotto feriti finora accertati a Napoli, tre morti e dodici feriti a Messina, cinque feriti complessivamente tra Siracusa e Lampedusa.

Angleško priznanje četam Osi v Tunisu

Rim, 28. apr. s. Londonska radijska postaja se je govorč davi o vojaških operacijah na tuniski fronti, takole izražala: »Bitka krvavo besni na vsji fronti. Naši imajo mnogo opravka z odličnimi četami, ki so odločene pasti do zadnjega moža na dobro utrjenih postojankah. Morala ujetnikov je odlična.«

Američani streljajo na civilno prebivalstvo

Rim, 28. aprila, s. Število mrtvih med civilnim prebivalstvom v Grossetu po nedavnem sovražnem napadu, se je zvišalo, kakor izhaja iz nadaljnjih ugotovitev na 145. število ranjenih pa na 268, od teh 100 lahko ranjenih. Žrtve, večinoma žene in otroci, so bile ranjene s strelji iz strojnic, s katerimi so sovražniki streljali iz zelo nizke letališča v središču mesta in v mestne ulice. Sovražni ameriški štirimotorniki so prišli z morja. Eden izmed štirimotornikov, katerega je protiletalska obramba sestrelila, je imel 10 moč posadke, od katerih so se samo štirje poslužili padala ter so jih pobrali hudo ranjene.

veljujoči general nemških edinic na Hrvatskem von Gleise.
Berlin, 28. aprila s. Večerni tisk poudarja obisk Poglavnika v Hitlerjevem glavnem stanu in objavlja glede tega obiska izražena mnenja tukajšnjih političnih krogov. »Börsen-Zeitung« piše, da se je Hrvatska, odkar je pred dvema letoma dosegla svojo neodvisnost, vedno izkazala vredno novega položaja, tako glede svoje prispevka k oboroženi borbi proti skupnemu sovražniku, kakor glede odločne volje po stvarnem sodelovanju pri uveljavljanju novega evropskega reda. List nadalje omenja, da so se v Stalingradu hrvatski oddelki upirali ob strani nemških čet do skrajne žrtve. List zaključuje, da opravlja mlada hrvatska država čudovito veliko delo obnavljanja in odpravlja velike pomanjkljivosti, katere je na področju notranje državne organizacije zagrešila bivša jugoslovanska vlada.

za poglavitnega sovražnika.
Čungkingška Kitajska pa s svoje strani poudarja, da prav Anglija zahteva od Amerike največji prispevek k borbi na evropskem prizorišču, sama pa ne more pomagati K'itajski. Nedavni Wawellow poraz na indijski meji je razbnil vse upanje za pomoč po kopnem. Amerika ne more odpušiti angleškega poraza v Vzhodni Aziji, kjer si je obetala najbolj donosnih tržišč za uvoz in izvoz, ter smatra, da je borba v Evropi, ki zahteva tudi ameriške žrtve, v prid samo angleškemu imperiju, katerega smatrajo v Ameriki že za mrtvega in pokopane-ga.

Kakor poudarjajo šanghajski listi, proglašajo vodilni krogi v Čungkingu javno, da je uporniška Kitajska preveč utrujena, da bi mogla skoraj sama prenašati borbno na kopnem z Japonsko, in da je obžalovati smešno majhno pomoč zaveznikov. London, ki »robi o neodsvojitvi slahernega britanskega ozemlja, odgovarja Čangkajškem, da se je angloameriška in nizozemska oblast nad narodi Pacifika nehala in da se mora končati tudi angleška oblast nad Indijo. Nj se čuditi, pravijo v tukajšnjih političnih krogih, da se je spričo takega stanja stvari angleški zunanji minister izogibal sestanka s Čangkajškovo ženo med svojim potovanjem po Ameriki...

Anglosasi spet torpedirali japonsko bolniško ladjo

Tokio, 28. aprila, s. Nadaljnji izdajalski napad, ki ponovno kaže nečloveške borbene metode Angloameričanov, je bil izveden na

Ostra pomorska bitka v Rokavskem prelivu

V spopadu so Angleži izgubili dva topniška čolna, dva nadaljnja in en rušilec pa so bili težko poškodovani — Izjalovljeni sovjetski napadi ob kubanskem predmostju in pri Petrogradu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. apr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Ob kubanskem mostišču in jugovzhodno od Petrograda so bili sovražnikovi napadi brezuspešni.

Na ostalih odsekih vzhodne fronte je dan potekel mirno. Letalstvo je uničilo brez lastnih izgub 52 sovjetskih letal.

V Tunisu je bil severovzhodno od Med-žes el Baba premočni sovražni oddelci oklepnih voz, ki mu je uspelo vdreti v naše postojanke, zapleten v borbo z nemškimi rezervami, poražen in v protinapadu s hudimi izgubami vržen preko lastnih izhodnih postojank. Na ostali fronti so bili krajevni napadi zavrženi deloma v protinapadih. Oddelki letalstva so v vseh odsekih tunijske fronte podpirali kopno vojsko. Lovci so z bombami zažgali sovražni hitri čoln pred rtom Beno.

V noči na 28. aprila je prišlo v Rokavskem prelivu do bitke med zaščitnimi oddelki nekega nemškega konvoja in oddelkom angleških rušilcev, ki so bili v spremstvu več hitrih čolnov. V bitki sta bila dva sovražna topniška hitra čolna potopljena, dva nadaljnja in en rušilec pa težko poškodovani. V teku kratke, toda ostre borbe, v katero so pozneje posegli tudi sovražni bombniki, sta bili izgubljeni dve lastni enoti. Sestreljeni so bili trije bombniki.

Pretelko noč so podrla sovražna letala do severozapadnega nemškega obalnega ozemlja in na prostor nad Vzhodnim morjem kakor tudi na vzhodno Prusijo. Z bombami, ki so jih metala brez načrta, je bila povzročena neznatna škoda. Pri teh napadih je bilo sestreljenih 18 sovražnih bombnikov, 4 nadaljnjih pa še nad zasedenim zapadnim ozemljem.

Huda kriza med »zavezniki«

Odmevi preloma med Moskvjo in poljsko emigrantsko vlado — Kremelj s svojim postopanjem priznava krivdo za katynski pokol

Berlin, 29. apr. s. Globoko nasprotje, ki se je pojavilo med tako imenovanimi »Združenimi narodi« zaradi pokola pri Katynu in prekinitve diplomatskih stikov med Sovjetsko Rusijo in tako imenovano poljsko vlado, je se nadalje predmet komentarjev tukajšnjih listov, ki se tudi danes vračajo na ta predmet in prikazujejo stališča tukajšnjih političnih in diplomatskih krogov. V glavnem se dotikajo nedvoumne in sedaj že uradne dokumentacije o sovjetski odgovornosti tako glede strašnega zločina kakor glede podobnih množičnih umorov poljskih državljanov po moskovskih emisarijih. Dejstvo, da Kremelj ni našel ene same besede, s katero bi vsaj skušal opravi svojo krivdo, in da je namesto tega otročje obrnil obtožbo proti Nemcem, menci, da bo s tem zmedel javno mnenje, je najboljši dokaz, da so nemške obtožbe zadele v živo.

Razni listi, med njimi »Völkischer Beobachter«, »Deutsche Allgemeine Zeitung« in »Börsen Zeitung« obsojajo tudi čisto zadržanje angloslovenske misli nasproti Poljski, za katere »rešitev in svoboda« so Anglični in Američani napovedali vojno. Listi poudarjajo, da ta novi mednarodni incident ponovno dokazuje pred vsem svetom ne le podrejenost, temveč popolno podvrženost angloslovenski veseli Kremlju, kakor tudi podlost plutokratsko-boljševskega kompota na škodo evropskih narodov.

Berlin, 29. apr. s. Niti najmanj ni mogoče vzdrževati dvomov, ki so jih imeli najbolj trdovratni zanikovalci očitnosti dejstev glede razlogov, ki so napotili Stalina, da je končal z namišljeno poljsko vlado, piše sodelavec nemške poluradne agencije. Nemška trditve, da je hotela vlada v Moskvi s to naglo odločitvijo odkriti jasno lastne namere Angloameričanov, so danes popolnoma dokazane. Prav tedaj, ko je vlada v Moskvi prekinila stike s poljsko imensko vlado, ki velja v mednarodnem pogledu za ščitenko Anglije, veruje Moskva in zaupa poljski komunisti Vasiljevski, ki deluje, kakor je znano, pod pokroviteljstvom Sovjetske zveze. Ta je objavila v »Izvestijah« glasilo moskovske vlade, članek, v katerem obtožuje poljsko vlado v Londonu ter javno izjavlja, da ta nima pravice imenovati se zastopnico poljskega naroda. Razlog teh obtožb ni zanimiv, nadaljuje politični dopisnik DNB; kar je pa nad vse važno, je to, da si poljska agitatorska devojčuje obtožbe na naslov vlade Sikorskega, ki je pod varstvom Londona. Očitno je, da hoče Moskva preko Sikorskega napasti tudi London sam.

V zaključku trdi politični sodelavec DNB, da nima nobene vrednosti dejstvo, da si Vasiljevski in drugi lastijo vlogo resničnih zastopnikov poljskega naroda, važno pa je, da je Moskva jasno dala razumeti, da se hoče osvoboditi nezadržanega Sikorskega in da zahteva istočasno od svojih angloameriških zaveznikov svobodne roke na evropskem vzhodu.

O istem vprašanju piše Politično-diplomatska korespondenca in zatrjuje, da Sikorskemu poslana nota dejansko kaže, da je sovjetska vlada odrekla poizkusu zanikanja odgovornosti za pokol v Katynu. Če bi obstojal tudi naj-japonsko bolniško ladjo, ki je vozila v domovino številne ranjene vojake. Dne 25. aprila je neka sovražna podmornica torpedirala pri belem dnevu v morju južne Kitajske bolniško ladjo »Buenos Aires Mary«, ki je bila označena vidno z znaki Rdečega križa. Napad na to ladjo je že šest napad na bolniške ladje v zadnjih mesecih.

Nemška bojna letala so v noči na 29. aprila metala bombe težkega kalibra na nekatere kraje v južni Angliji.

Angleški letalski poraz nad Nizozemsko

Berlin, 29. aprila, s. Iz vojaškega vira se doznava, da so večeraj v prvih urah trije sovražni bombniki tipa »Mustang« leteli nad Zuisderseejem. Održene rušilne bombe in ogenj letalskega orožja so povzročile lahko škodo. Čeprav je bilo nebo pokrito z gostimi oblaki je nekaj nemških lovcev tipa »Fokker Wulf« zasledovalo sovražna letala. Nemškim lovcem je uspelo sestreliti dve napadajoči letali, tretje pa je bilo ponovno zadeto s strelji iz nemških topov.

Uspehi slovaških lovcev

Berlin, 29. apr. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je eskadra slovaških lovskih letal, ki operira v južnem odseku vzhodnega bojišča, dosegla te dni svojo 202. letalsko zmago. Hrabri slovaški lovci so dosegli ta uspeh v petih mesecih. V zadnjih štirih tednih je slovaška eskadra pod poveljstvom majorja Dunbale sestrelila 50 sovjetskih letal.

Izgubljena švedska motorna ladja

Stockholm, 28. aprila s. Švedsko poslanstvo v Londonu je sporočilo tukajšnjemu zunanjemu ministrstvu, da se 6.000-tonska »Valeri« motorna ladja že dolgo ni videla in velja za izgubljeno. Na krovu ladje je bilo 38 moč posadke, ki so bili skoraj vsi Švedi, in neki švedski novinar. Bržkone so vsi utonili.

manjši dvom o tej odgovornosti, ne bi sovjetska vlada oklevala sprejeti predlog mednarodnega Rdečega križa. Glede sovjetske trditve o tajnem sporazumu med Nemčijo in poljsko vlado navaja korespondenca ugotovitve, da je edini razlog, zaradi katerega drži Anglija Sikorskega in njegove londonske sodelavce, njih s »vraštve do Nemčije.

Razvoj poljsko-sovjetskega preloma

Lizbona, 28. aprila s. Reuterjev dopisnik iz Moskve pravi v poročilu o sovjetsko-poljskih odnosih, da so se ti naglo slabšali od februarja tega leta, kmalu po povratku poljskega veleposlanika z obiska v Londonu v Sovjetsko zvezo, ko je izšel članek Korneruka, enega izmed podkomi-

Ozadje poljsko-sovjetskega spora

Moskovski udarec Sikorskemu je namenjen tudi Angliji

Berlin, 29. apr. Zanimanje nemške javnosti je še vedno osredotočeno na sovjetsko-poljski prelom. V tej zvezi navajajo listi razne izjave britanskega tiska. Razen »Timesa« so tudi drugi britanski listi mnenja, da se diplomatski odnosi lahko zo-pet obnovne, ker je poljska vlada pripravljena na izvestne koncesije in celo na to, da bi se stvorila nova vlada, ki bi bila bolj povšeč Moskvi.

Kdo je spravil v javnost to zanimivost, ni znano. Nekateri berlinski listi ne izključujejo, da je vest o poljskih koncesijah izšla iz krogov sovjetske propagande. Gotovo je namreč, da bi se z novo poljsko vlado uresničili tajni Stalinski nameni, ki hoče namestiti Sikorskega postaviti vlado iz izsritih prijateljev Moskve, po možnosti iz poljskih komunistov. Morda ni daleč dan, pravijo v Berlinu, ko bo Stalin zunanemu ministru Velike Britanije predložil namodestilo za Sikorskega in tudi ni gotovo, da bi morala taka poljska vlada stolovati ravno v Londonu. Nekateri viri celo trdijo, da si hočejo tudi v Moskvi ometiti krožek svojih begunskih listov. Prva v tem nizu bi bila menda poljska vlada.

Po poročilu »Nachtausgabe« je treba tudi pričakovati, da bo Stalin izkoristil to priliko ter si bo dal dobro plačati pomirjenje. To plačilo bi bilo angleško priznanje ruskih zahtev po ozemlju v Evropi, katerih priznanje je londonska vlada iz propagandnih in prestižnih ozirov vedno odlašala.

V Berlinu ne dvomijo, da je Anglija pripravljena žrtvovati Sikorskega, dasi je slednji kot zastopnik vojaških krogov mnogo pripomogel k temu, da je naščuval poljsko javno mnenje proti Nemčiji in so njegove govore v velikim navdušenjem prinašali vsi britanski listi.

V Berlinu naglašajo, da je britanska vlada podpirala Sikorskega, mu dajala vsa potrebna sredstva ter njegovi vladi tako ustvarila možnost obstoja. Sikorskega vlada se tedaj po mnenju Berlinu z vso pravico lahko smatra za podružnico angleške diplomacije. S tega vidika je moskovski dok-rak očitno naperjen proti britanski vladi. Angleški tisk med vrsticami to priznava in se čudi temu dejstvu. V Nemčiji pa niso prav nič presenečeni, ker imajo obilno izkusitvo, kako boljševiki spoštujejo sklenjene

Vladar med ranjenci v Grossetu

Rim, 28. aprila, s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je prišel večeraj v spremstvu prvega adjutanta v Grosseto, kjer je obiskal ranjence ob sovražnem napadu in se pomudil dolgo ob njih ter jih blažil. Nato se je poklonil žrtvam barbarskega napada in obiskal prizadete kraje. Ob prihodu Vzvišenega Vlada-darja je prebivalstvo priredilo goreče patrio-tične in udanostne manifestacije Savojski hiši.

Duce predseduje seji medministrskega vzporejevalnega odbora za oskrbo

Rim, 28. aprila, s. Danes se je pod Du-cejevim predsedstvom sestel ob 17. uri vzporejevalni medministrski odbor za oskrbovanje, cene in razdeljevanje. Seja je bila prekinjena ob 19.10 in se bo nadaljevala 30. aprila ob 17. uri.

General Grassi v Španiji

Madrid, 28. apr. s. Izredni komisar za po-častitev padlih general Augusto Grassi je bil sprejet pri generalnem kapitanu madridskega področja Saliquetu, pri šču vojaške hiše kav-dila generalu Munozu Grandeju in pri vojvo-du Sevillskem, poveljniku XI. divizije. Vsi so se z generalom Grassijem pristrčno razgovar-jali. Danes je general Grassi v Toledu obiskal Alcazar in akademijo za telesno vzgojo.

Proslava praznika dela v Dresdenu

Dresden, 28. apr. s. Ob navzočnosti Kr. ge-neralnega konzula, tajnika krajevnega fasija, italijanske zajednice in italijanskih delavcev v Dresdenu so večeraj proslavili praznik dela. Na zborovanju so bili govori o ustanovitvi Rima in današnjem pomenu za italijansko delo. Kra-jevni Dopolavoro je priredil nato zabavo za naše delavce, ki so tako radostno prebili veliko-nočne praznike v prisrčnem tovarstvu z ita-lijanskimi in nemškimi oblastni in s člani naše kolonije.

sarjev za zunanje zadeve, ki je energično protestiral proti zadržanju nekega poljskega publicista v Londonu glede teritorialnega vprašanja. Ta spor bi se lahko smar-tral za preprosto razpravo o pojavnem vprašanju, čeprav sovjetski zastopniki ni-so dopustili nobenega dvoma glede svojih zahtev po priključitvi dela zapadne Ukra-jine, Bele Rusije in Litve k Sovjetski zvezi. Kritična točka je bila dosežena, ko se je Poljska vlada obrnila do nemškega Rdečega križa zaradi nemških poročil o grozotnih nadjah pri Katynu, kjer je po-kopanih mnogo umorjenih poljskih oficir-jev. Ker se poljska vlada ni odpovedala temu postopanju, pravi dopisnik, je bila prekinitev odnosov, ali bolje odločitev po-trebna. Poudarja pa se tu, nadaljuje do-pisnik, da pušča odločitev odprta vrata za zopetno vzpostavlo odnosov rekonstruirane poljske emigrantske vlade, če ta vlada se-veda najprvo in brezpogojno umakne v Zenevi postavljeno zahtevo. Če bi bili od-nosi zopet normalno vzpostavljeni, ni dvor-ma, da bi morala biti nova vlada pripravljena pogajati se glede teritorialnih vprašanj na popolnoma stvarni podlagi. V Moskvi splošno pričakujejo, da bo Anglija žrtvovala boljševškemu zavezništvu vlad-o Sikorskega in interese Poljske in zata-jila zločin, ki je spravil v grozo ves omir-kani svet.

Ozadje poljsko-sovjetskega spora

Moskovski udarec Sikorskemu je namenjen tudi Angliji

spoznave. Iz krogov nemškega zunanjega ministrstva namreč naglašajo, da ima Stalin za primerne trenutke pripravljenih še več takih ularcev, s katerimi bo brez-obzirno nastopil, kadar mu bo to kazalo. Moskva vodi vojno za svoj račun, ter ne sprejema nikadnih kompromisov in nima oziro da nikogar.

Po zadnjih vesteh je Churchill sprejel v navzočnosti Edena generala Sikorskega in njegovega zunanjega ministra. London naglašajo, da je predsednik britanske vlade stalno v tesnem stiku z Washingtonom in Moskvo in da je na ta način prevzel nalogo posredovalca. Poljska vlada je večeraj objavila izjavo, ki naj bi bila nekak odgovor na noto Molotova. Olgovor je bil očitno sestavljen v teku razgovorov, ki jih je imel Sikorski s Churchillom in Edenom. Sikorski odhaja obtožbo, da bi se bil predal nemišlji igri, in ugotavlja, da se je takoj v začetku obrnil na sovjetskega poslanika, pro-seč točnih podatkov za razjasnitev katyn-skih dogodkov. Nota nadalje pravi, da poljska vlada ni pokazala nikadnih zahtev po sovjetskem ozemlju, ter naposled pravi, naj moskovska vlada dovoli desetisočica Poljakov, med katerimi je mnogo žene in otrok, da zapuste Rusijo ter da se jim omogoči pomnožiti vrste onih, ki se boju-jejo za skupno stvar.

V Berlinu še niso zavzeli nikakega stališča k doseganju razvoja zadeve. V pa-litičnih krogih samo ugotavljajo, da si Sikorski samo prizadeva priti iz zagate, ven-dar da pa ima še vedno pogum staviti za-htevo, da se Poljakom dovoli oditi iz Ru-sije. (Piccolo).

Turški odmevi

Carigrad, 28. aprila, s. Ves tisk se se-nadaje bavi s prekinitvijo diplomatskih od-nosov med Sovjetsko zvezo in Poljsko. Listi poudarjajo, da se je prvič v zgodovini zgledilo, da sta dve zavezniki vladni preki-nili diplomatske odnose med tem, ko imata nasproti skupnega sovražnika. »Son Tele-graf« prikazuje dejstva pred prekinitvijo odnosov med vlado v Kremlju in imen-sko poljsko vlado ter smatra, da so Sovjeti pr-dilnihi odnose v prepričanju, da angleška vlada ne bo podpirala vlade Sikorskega, ker ne bo hotela spraviti boljševike v jamo.

Silen razmah Dopolavora

Kratek pregled ob 18. obletnici ustanovitve

Danes, dne 30. aprila, bo minilo 18 let, odkar je Duce ustanovil Narodno ustanovo »Dopolavoro« (OND). Nova ustanova je takoj razvila vsestransko delavnost in je zlasti sedaj, ko se nahajamo v tako težkem času, njen pomemben silni narastel.

Zakonski dekret o ustanovitvi Dopolavora je bil izdan maja meseca 1. 1925. Pravo delovanje je ustanova po končanem pripravljalnem delu začela v maju 1. 1927. Dopolavoristično gibanje v Italiji lahko razdelimo na tri velike faze. Prva je bila faza pripravljalna; druga utrjevanje, v tretji fazi pa je bila ustanova tako dovršeno organizirana, da je lahko v vsakem pogledu brezhibno delovala. Ideja sama je vznikla že prej. Od leta 1920 do 1923 so temeljito proučili vprašanje kako bi na najboljši in najkoristnejši način porabili proste ure delovnih množic. Leta 1923 je združenje fašističnih sindikatov ustanovilo »centralne urade Dopolavora« katerih naloga je bila započeti s delom na polju narodne vzgoje in duhovne vzgoje množic. Nastale so prve pokrajinske organizacije, ustanovljeni so bili mnogi športni klubovi, tudi kulturni, umetniški in drugi krožki, ki so se kmalu pojavljali širom vse Italije. Potem pa je začela ustanova delovati v okviru pravil, ki so še danes v veljavi: 1. skrbela je za to, da so delavci koristno izrabili proste ure, tako duševno kakor telesno; 2. skrbela je za to, da so se posamezne postojanke utrdele in med seboj povežale.

Delavnost OND se je kaj kmalu razvila in izpopolnila do neprikakovanega obsega. Dopolavoristična organizacija, ki so jo delavske množice takoj pravilno razumele, je prodrla med narod, za katerega jo je bil Duce ustanovil. Leta 1926 je organizacija štela 280.584 članov, a danes jih šteje nad 4 milijone in pol. V začetku je Dopolavoro imel nekaj nad 1000 sedežev, danes jih ima 23.767. Te številke dovolj zgovorno pričajo, kako velik odziv je imela ideja med delavskimi množicami vseh strok.

S svoje strani si je Dopolavoro zmerom prizadevalo, da bi v čim večji meri izpopolnilo svojo osrednjo in periferno strukturo in da bi se bolj razširil svoj akcijski radij na kulturnem, športnem, poštenskem in podpornem področju. Visek v svojem prizadevanju je organizacija dosegla v zadnjem času, ko je svojo veliko silo v veliki meri posvetila tvašenju v sivo zelenem. Danes Dopolavoro pomenja vsem vojakom na vseh bojiščih.

Periferična organizacija OND obsega 94 pokrajinskih Dopolavorov, ki so pod predstvom zveznih tajnikov, in isto število predsednikov pokrajinskih športnih komisij, filodramatičnih zvez, sekcij kmetijske delavnosti in komitejev ljudskih umetnosti. Največji ponos Dopolavora pa je dejstvo, da šteje v svojih vrstah poleg dirigentov in funkcionarjev tudi stoštevce navdušenih periferičnih sodelavcev, ki nesebično delujejo z vsemi svojimi silami za ustanovo.

Ustanova ima natančno razdeljene sekcije. Te so: generalno tajništvo, osrednja uprava, ki obsega naslednje službe: umetnostno-organizatorsko, kulturno in športno ter ustanovo »Ljudske poštice«, službo za Oborožene sile, za avtarkijo in domače gospodarstvo, za ljud-

ske umetnosti, urad za tisk in propagando, sanitetsko nadzorstvo, oglašni urad, urad za radijske oddaje, pravni urad in še mnoge druge oddelke.

Dopolavoro za Oborožene sile

Koliko prireditelj za pripadnike Oborožene sile je od vsega početka do danes organiziral Dopolavoro, ni mogoče ugotoviti. Njihovo število se je povzpelo v milijone, od velikih »Carro di Teste« do malih ljudskih gledališč, od tečajev domačega gospodarstva do mnogo milijonov kv. metrov obdelane zemlje v »Vojnih vrtovih«, od neštevilnih »farm« domačih živali do podjetniških menz, v katerih dobiva hrano nad en milijon delavcev. Poleg tega moramo še omeniti dopolavoristični šport, ki ima nalogo predvajaške vzgoje. Neštete so bile gledališke in kinematografske predstave za vojake, neštete druge prireditve, neštete športne tekme. Nadalje moramo še prišteti nekaj tisoč knjižnic, lepo število klimatskih hotelov in drugih naprav, ki imajo izključno nalogo olajšati življenje bojevnikov.

In Dopolavoro si stalno prizadeva, da bi vse svoje oddelke, ki itak brezhibno delujejo, še bolj izpopolnil in njihovo ustvarjalno silo še povečal.

Delavci, to je dopolavoristi, mora v tej organizaciji najti svojo drugo družino. Poleg tega mora biti Dopolavoro šola za teče in navade, vzgojna šola in ognjišče vere. Sestaviti mora torej veliko in resnično fašistično družino italijanskega naroda, imajoč zmeraj pred očmi, tiste, ki se bore v vzvišenem imenu Italije in imajoč pred očmi, da so to sinovi in bratje vseh in nihče v življenju ne sme nikoli pomisliti, da bi se lastni oče, brat in lastni sinovi mogli kdaj vrniti od koder koli poraženi. Ta gotovost bo potrjena z dejstvi.

Delo Dopolavora za Oborožene sile v Ljubljanski pokrajini

O delovanju Dopolavora za Ljubljansko pokrajino od maja 1. 1941 do 30. marca 1. 1943 naj ob tej priložnosti navedemo samo nekaj števil, ki pa so dovolj zgovorne. V tem času je Dopolavoro brezplačno razdelilo med vojake 36.700 paketov, 4.500 kuhinjskih, 236 lb vina, 49.000 zavitek cigaret po 20 komadov, 12.020 knjig in brošur, 259 garnitur za razne igre, 326 različnih slik, 78 zemljepisnih kart, 962 tisoč 900 razglednic, 181.300 pisemskih papirjev z ovoji, 1860 brezplačnih kosil in za 2120 lir denarnih nagrad. Poleg tega se je brezplačno okopalo v kopalniških ustanovah 23.886 vojakov, a prirejeni sta bili dve loteriji. Nadalje je ustanova pridrla za pripadnike Oborožene sile 846 filmskih predstav, 305 predstav različne umetnosti, 11 gledaliških predstav in 47 koncertov. Končno je bilo še razdeljenih 34 radijskih prejemnikov in je bilo prirejenih 23 različnih tečajev. Da bo slika popolna, naj še navedemo, da so v okrepčevalnici za pripadnike Oborožene sile razdelili 696.902 vojakom od 29. oktobra 1941 dalje do danes živila proti plačilu. To je v kratkem delovanje Dopolavora pri nas.

Župan Leon Rupnik obiskal Novinarski dom

Ljubljana, 29. aprila.

Ljubljanski župan general Leon Rupnik je v sredo popoldne obiskal slovenske novinarje v njihovem domu v Gosposki ulici. Novinarji so ga pozdravili v svoji sredi in se mu po predsedniku zahvalili za razumevanje, ki ga je do njihovega stanu pokazal, posebno pa za dar, ki ga je namenil za podpiranje brezposelnih članov. Župan Rupnik se je v prijetnem neprislusnem razgovoru pozanimal za težnje, delo in potrebe društva, da bi tako dobil pravo sliko o organizaciji slovenskih novinarjev. Obljubil je, da bo mestna občina s razumevanjem zasledovala socialno delo novinarske stanovske organizacije in jo bo tudi podprla, kjer koli in kadar koli bo mogla. Zahvalil se je novinarjem za njihovo tvorno delo in zvestobo poklicu, vse v korist ljudstva Ljubljanske pokrajine.

Prodaja mesa na odrezek „C“

Pokrajinski Prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto 1. maja t. l. potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarijih proti odvzemu odrezka »C« navadnih živilskih nakaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani:

70 gr svežega govejega mesa, 30 gr prekajenega govejega mesa. Cena prekajenemu mesu bo Lir 25.— za kg.

Zavodi, ki prejemajo racionirana živila na posebna nakazila, morajo mesarjem predložiti potrdilo Mestnega preskrbovalnega urada.

Maroški sultan prispel v Španijo

Algésiras, 28. apr. s. Iz Tetuana je semkaj prispel sultan španskega Maroka Mulej Asam. Spremljal ga je njegov adjutant. Krajneve španske oblasti so ga pozdravile, nakar je sultan nadaljeval pot v Seviljo, kjer se bo predvidoma sestal z generalom Francom.

Sevilla, 29. apr. s. Semkaj je prispel kalif iz španskega Maroka Mulej Asam, ki bo ostal v mestu nekaj dni in se bo udeležil tudi slovesne otvoritve živilorejske razstave. V Sevilji se mude tudi minister za javna dela, finančni minister in bivši zun. minister Serrano Suner.

Novi finski poslanik na Švedskem

Stockholm, 29. apr. s. V Stockholmu je prispel novi finski minister George Gribenberg, ki je bil pred kratkim imenovan za poslanika na Švedskem.

Roosevelt skriva resnico pred ameriško javnostjo

Buenos Aires, 28. apr. s. Ameriški predsednik je odredil, kakor se doznava iz Washingtona, finančnim oblastem, naj spremene številke bilance in naj preneso vse stroške, izhajajoče iz sistema najemanj in posojevanj, na druge postavke. Ta bremena naj bi prevzela vojna ministrstva skupno s stroški za vojno ter na ta način ne bodo več stala v posebni bilanci in ne bodo več podpirala nenaklonjenosti ameriške javnosti, ki očita vladi, da zapravlja javne fondе.

Počasni tempo ameriškega oboroževanja

Lizbona, 29. apr. s. Ameriški general Sommerwell je govoril na skupščini newyorške trgovske zbornice in je izjavil, da bo ameriška proizvodnja lahko popolnoma opremila ameriško vojsko, ki se sedaj tvori. Šele meseca decembra 1944. Dodal je, da se le z največjimi žrtvami lahko trenutno ustrezno potrebam prekomorskih oboroženih sil, da pa ameriška vojska, ki se tvori v domovini, potrebuje še prav vse. Sommerwell je dodal, da bo treba premagati velike težave pri prevozu prekomorskih ekspedicij zaradi znatnega pomanjkanja brodivja.

Pomanjkanje zdravil v Egiptu

Lizbona, 29. apr. s. V Egiptu močno primanjkuje zdravil, ker Angleži niso ugodili prošnji egiptске vlade po dobavi zdravil. Zdravnikom so bila izdana navodila, naj izstavljajo recepte samo v nujnih primerih.

Sadovi portugalske notranje revolucije Gavor ministrskega predsednika Salazarja — Ostra obsodba komunizma — Osnove življenja po vojni

Lizbona, 28. aprila. s. Ob 15-letnici svojega imenovanja za finančnega ministra je ministrski predsednik Salazar govoril po radiu portugalskemu narodu o načelnih in akcijskih portugalske narodne revolucije g'de na notranji in mednarodni položaj. Primerjal je to, kar so dosegli prejšnji režimi, z ustvaritvami revolucije. Analiziral je vprašanje moderne države, zmote birokracije, prave žrtve, pomanjkanje vodstva, je obdolžil zlasti parlamentarizem, ki je popolnoma neodgovoren pred Bogom in ljudmi. Zatrdil je, da obstoja država za narod in da je revolucija na podlagi tega načela uredila v zadnjih 15 letih Portugalsko. Naznanil je bližnjo objavo industrijskega reorganizacijskega načrta, od katerega ima država pričakovati mnogo gospodarskih koristi.

Gospodarstvo in finančno načelo, ki naj velja, je to, da mora biti sleherni gospodarstveni činiteelj, pripadajoč in delujoč v portugalskem narodu, uvrščen v narodno gospodarstvo, kateremu mora služiti. Inzomcem in domačinom mora biti interes Portugalske najvišji. Nacionalno življenje ne more imeti dovoljne svobode in varnosti, če glavne postojanke njegovega gospodarstva ne sledijo narodnemu redu, temveč ukazu inozemskega kapitala. Liberalizem je kot usmerjajoče načelo narodnega gospodarstva mrtev in dogodki ga pokopavajo. Portugalska je ušla komunizmu ne samo s pomočjo korporacij, temveč tudi s povečevanjem zgodovinskih in moralnih vrednot naroda. Kar smo imenovali duhovno politiko, je dodal Salazar, je predvidevala dvojno rehabilitacijo Portugalske, rehabilitacijo portugalskih duš in Portugalcev v družbi narodov. — Oboje je bilo potrebno in oboje je izvedla narodna revolucija.

Govornik je nato govoril o nevtralnosti države zatrujoč, da se je nevtralnost lah-

Gospodarstvo

Pamen topola za lesno gospodarstvo

Včeraj smo na tem poročali o gojitvi topola v Italiji, ki se je zelo razvila in se sedaj potroši na leto 10 do 12 milijonov stovov tega lesa, medtem ko je znala potrošnja leta 1920. komaj par milijonov stovov. Za razvoj posebno naglo rastejoč vrst topola ima velike zasluge italijanski zavod za proučevanje topola, ki je bil ustanovljen po zaslugi senatorja Burga, predsednika največjega italijanskega koncerna papirne.

Ker je računati, da bo po vojni potrošnja lesa v vsej Evropi izredno velika predvsem zaradi dodatne potrebe lesa pri obnovitvenih delih, ki se bodo vlekle dolgo vrsto let, je razumljivo, da bo vprašanje oskrbe z lesom v povojni dobi zelo aktualno. Treba bo nadomestiti vse one objekte, ki so bili porušeni v teku vojne, v gradbeni stroki pa se potroši vedno največ lesa. Pri tem je treba upoštevati še drugo okolnost. Vedno večji del lesa se uporablja za izdelovanje celuloze, ki ni potrebna samo papirnicam, temveč v kar stočiji meri tudi industriji umetnih tekstilnih vlaken. Tako bo treba na eni strani skrbeti za čim boljše izkoriščanje prirastka lesa v gozdovih, obenem pa tudi za to, da se že danes s saditvijo naglo rastočih dreves omogoči večja proizvodnja lesa v povojnih letih.

Za boljše izkoriščanje razpoložljivega lesa so bili v zadnjem času v Italiji izdani številni ukrepi, ki se tičejo tudi oglašstva. Znano je, da se v Italiji drva ne uporabljajo neposredno za kurjavo, kakor je to v navadi v severnih deželah, temveč se uporablja ogelja, ki ga izdelujejo, še po starem načinu ogeljarji v gozdovih. Letna proizvodnja ogelja v Italiji znaša okrog 5 milijonov meterskih stovov, za kar je potrebno okrog 30 milijonov meterskih stovov lesa. Pri tem načinu pridobivanja ogelja pa se izgube važni postranski proizvodi: suhe destilacije. Če bi se vse ogelje v Italiji izdelalo v modernih tehničnih napravah za suho destilacijo, bi na leto pridobil en milijon meterskih stovov kartrana, vrhu tega pa bi iz enake količine lesa pridobil mnogo več ogelja, kajti v modernih napravah se od prvotne teže lesa pridobi 26% ogelja, pri običajnem ogeljarjenju pa le 17%. Zato bodo zgradili v raznih krajih Italije moderne industrijske naprave za pridobivanje ogelja, kar bo omogočilo znatno boljše izkoriščanje lesa.

Vzporedno pa gre prizadevanje za tem, da se poveča gojitev topola, ki daje za vse potrebe uporaben les, pri čemer drevo izredno hitro raste. Poizkusi z novimi hitro rastočimi vrstami topola so pokazali, da rastejočimi vrstami topola so enako količina lesa kakor smreka po 45 letih. Na vsak hektar topolovega gozda odpade letni prirastek 10 prostornih metrov lesa. Topolove les ni uporaben samo za kurjavo, temveč tudi kot gradbeni les, za pohištveno industrijo in tudi za pridobivanje celuloze, predvsem one vrste celuloze, ki je potrebna za izdelovanje umetne svile in celulozne volne. Pridobivanje celulozne volne iz topolovega lesa bo skupaj s pridobivanjem celuloze iz trsa v doglednem času krilo pretežno del potrebe industrije umetnih tekstilnih vlaken.

G'de na veliko potrebo po lesu, ki se bo pojavila po sedanjih vojni, se tudi številne druge evropske države živo zanimajo za gojitve naglo rastočih vrst topola. V tem pogledu so znana prizadevanja Nemčije, ki že do gojito vrsto let proučuje gojitve topolov, in sicer pod okriljem inštituta cesarja Viljema, Prof. dr. Wettsteinu je s križanjem uspelo vzgojiti več novih vrst, od katerih nekatere že prvo leto zrastejo v višino 1,2 do 1,6 m. Nemška vlada je že leta 1941. odredila, da se morajo topoli zasadi na vseh za to primernih mestih, zlasti vzdolž velikih rek in cest. V ta namen so ustanovili številne drevesnice za topole. Tudi bolgarska vlada je 1. 1941. sklenila, posvetiti vprašanju gojitve topola posebno pozornost. Iz Italije in Nemčije je uvozila večje število mladih dreves, da preiskusi, kako bodo uspevali v bolgarskih podnebnih razmerah. Lani so v Bolgariji pridobili že preko 5 milijonov enoletnih topolovih dreves, ki so jih pričeli zasajati vzdolž Dunava. Prizadeva-

nje bolgarskega ministrstva gredo za tem, da se v nekaj letih zasadi ob dunavski nižini s topoli površina 20.000 ha. Enako se zanimajo za gojitve topola tudi na Švedskem in v Slovaški, kjer nameravajo prav tako zasadi s topoli velike površine.

Gospodarske vesti

— Sodelovanje Evrope na področju proizvodnje. V prvi številki nemške izdaje italijanskega lista »Economia Fascista«, ki ga, kakor smo že poročali, urejuje bivši minister za izmenjavo z inozemstvom Riccardi, je nemški gospodarski minister Funk objavil predgovor, v katerem citamo med drugim naslednje: Nemška izdaja vodilnega italijanskega gospodarskega tednika ima predvsem namen, prikazati nemškemu interesentom vprašanje in naloge, ki se tičejo italijanskega gospodarskega prostora in obenem obravnavati vprašanja, ki se tičejo obeh osovih držav in vse Evrope. Avtoritarni vladi Italije in Nemčije sta združili vse sile obeh narodov v prostovoljnem sodelovanju pod državnim vodstvom za skupno blagostanje. Obe vladi sta poskrbeli za zaščito nacionalnih gospodarstev pred izkoriščanjem od strani mednarodnega kapitala in surovinskih monopolov. S svojo gospodarsko politiko sta obe državi otvorili novo poglavje v gospodarski zgodovini. Kakor pretirana mednarodna delitev dela pred prvo svetovno vojno ni prinesla koristi, tako se je tudi po tej vojni slabo obneslo pretirano industrializiranje agrarnih držav in agrarniziranje industrijskih držav. Svetovna gospodarska kriza je prinesla spoznanje, da večje evropske narode neločljiva usodna skupnost. Toda šele fašistična in poznejše narodnosocialistična revolucija sta ustvarili osnove za združitev Evrope, potem ko sta dali svojima državam nove politične in socialne življenjske osnove. Sodelovanje med evropskimi narodi je onemogočilo načrte angloameriške pomorske blokade in sedaj je naloga evropskih narodnih gospodarstev, da s skupno proizvodnjo zajamčijo zmago. Proizvajalna skupnost evropskih držav je pod pritiskom te naloge naglo napredovala in skrb vse gospodarskih praktikov in teoretikov mora biti, da se ta skupnost izpopolni do popolne učinkovitosti.

— Izvajanje nemško-turškega trgovinskega sporazuma. Po zaključku nemško-turških trgovinskih pogajanj je šef nemške delegacije dr. Clodius v Carigradu pred turškimi trgovci tolačil doboče nove pogodbe, ki predvideva do konca maja vrhodnega leta blagovno izmenjavo v vrednosti 120 milijonov mark. Dejansko pa bo blagovni promet še znatno večji, ter je treba pristeti neizvršene dobave iz dosedanjih pogodb in dobave na račun nemškega kredita 100 milijonov mark za oboroževanje Turčije, tako da je možna v celoti blagovna izmenjava v vrednosti 320 milijonov mark. Tako je verjetno, da bo Nemčija v turški zunanji trgovini zopet stopila na prvo mesto. Turški listi se obsežno pečajo z novo trgovinsko pogodbo in navajajo med drugim, da je bilo v prvih dneh po sklenitvi nove pogodbe sklenjenih za 8 milijonov turških funtov novih kupcij.

— Albansko-Srbska železniška tarifa. Te dni je bila na vseh železniških progah med Srbijo in Albanijo uvedena direktna železniška tarifa, ki je doslej veljala le na progi Ibarska Slatina—Poluje.

— Otvoritev velesejma v Plodivu. Medtem ko so v drugih evropskih državah iz vojno gospodarskih razlogov po večini ukini nadaljnje prirejanje mednarodnih velesejmov, se je uprava plodivskega velesejma navzile vojnemu času odločila prirediti tudi letos svoj X. mednarodni velesejem, ki se ga oficijelno udeležuje 10 tujih držav, namreč Italija, Nemčija, Madžarska, Rumunija, Švica, Španija, Hrvaška, Slovaška, Turčija in Finska. Velesejem je bil odprt v ponedeljek in bo trajal do 9. maja. Nemčija se udeležuje velesejma še s posebno kmetijsko razstavo, ki ima namen prikazati proizvodne možnosti s sodobnimi produkcijskimi sredstvi. Tej razstavi je priključen prikaz najmodernejših kmetijskih strojev. Tudi bolgarski kmetijski ministrstvo je priredilo zanimivo razstavo, ki prikazuje uspehe bolgarskega kmetijstva.

— Izgledi za letošnje žitno letino. Bolj kakor v normalnih casih se širša javnost v sedanjih vojni dobi znanja za razvoj poljskih posevkov. Sprito razmeroma suhe pomladi je bila marsikje izražena bojazen glede letošnje letine, ki pa ni bila upravičena, kajti žito ne uspeva dobro, če je pomlad preveč deževna. Izkušnje kažejo, da žito vedno bolje uspeva, če pomlad ni bila preveč deževna. Ko pa je žito v polni rasti in potrebuje mnogo hranilnih snovi lahko izdaten dež mnogo koristi razvoju posevkov.

— Vojne trošarine v Srbiji. Iz Beograda poročajo, da je srbski finančni minister za kritje izrednih izdatkov v sedanjih vojni sestavil finančni načrt, ki ga je odobril ministrski svet. Uvede se poseben vojni trošarski davek na sladkor in vino, in sicer v višini 20 din na kilogram sladkorja in 16 din na liter vina. Vrh tega se zvišajo cene monopolskih izdelkov za 50 do 100%.

— Inflacija v Iraku. Odkar so angleške čete zasedle Irak, se je tam bistveno poslabšal finančni položaj te države. Trenutno je v središču zanimanja vprašanje stabilnosti valute. Zaradi velike potrebe po novčanicah, ki je nastala v zvezi z vojno, se je obtok bankovcev v teku enega leta podvojil. Ob koncu januarja t. l. je znašal 23 milijonov iraških dinarjev nasproti 11,5 milijona pred enim letom. Indeks življenjskih stroškov je bil izkazan ob koncu lanskega leta s 470 nasproti 100 ob pričetku sedanjega vojne, trenutno pa se ceni na 550. Stalno naraščanje obkopa je pokazalo neljube posledice pri oskrbi mest z živilji, ki je vedno težavnejša, čeprav je Iran pretežno agrarna država in ima agrarne izvozne presežke.

— Obsežna gradbena delavnost v Budimpešti. Ker Madžarska do lanskega leta ni izdala nobenih omejitev glede gradbene delavnosti osonno potrošnje gradbenega materiala, se je zlasti v Budimpešti gradnja stanovanjskih hiš silno pomnožila. Tako je bilo lani dograjenih 6032 novih stanovanj, nasproti 4940, 4138 in 1928 v prejšnjih treh letih. Povečana gradbena delavnost se ne nanaša samo na majhne stanovanjske hiše, temveč tudi na velika poslopja. V lanskem letu je bilo dograjenih 118 hiš z več kakor štirimi nadstropji, nasproti 94, 68 in 40 v zadnjih treh letih.

Dramatična pot drzne nemške križarke

Dvolična igra Sovjetov že pred vojno z Nemčijo

Berlin, 26. apr. Nedavno je sovjetski veleposlanik Majski v Londonu izročil zvezde in kolajne angleškimi oficirjem, vojakom in mornarjem, ki so se izkazali pri obrambi konvoja, namenjenih v Murmansku in Arhangelsku. Majski je imel pri tej priložnosti govor, ki ga je po mnenju berlinskih krogov vredno zabeležiti. Sovjetski diplomat je namreč dejal med drugim: »Naša država je hotela vidno izraziti svojo hvalnost in svoje priznanje za delež, ki ste ga doprinesli k naši stvari, ki je skupna stvar vseh združenih narodov. Tudi v prejšnji vojni bi bilo moralo biti podmorniško orožje po nemških trditvah smrtonosno. Toda ni bilo. In v tej vojni se ponavljalo isto. Enako lahko rečemo tudi o atlantskem obrambnem zidu, o nemškem in vzhodnem obrambnem zidu in o čem dalje. Dejstva dokazujejo, da je mogoče ašlehamo kopno oviro premagati.«

Zvito ironijo teh besed je menda prezrl samo predsednik kanadske vlade, ki je v skoraj obvezni obliki izjavil, da »invazija lahko nastopi vsak hip«. Ni pa omenjene ironije prezrl minister za letalsko proizvodnjo sir Stafford Crips, ki je sicer dejal, da Anglosasi ne čujejo zaostajati za Sovjeti, vendar pa je istočasno pripomnil, da je atlantski utrjeni pas vsekar nekaj drugega od bolj ali manj v naglici zgrajenih obrambnih črt med Volgo in Dncom.

Tudi Knox je odgovoril na izjavo Majskega. Dejal je, da si »nihče ne sme delati utvar, kajti podmorniška nevarnost je še nadalje zelo resna in bi celo utegnili postati kar najhujša, če že ne usodna, ako bi se ne posrečilo omejiti izgub na minimum. Omejitvi izgube na minimum pa pomeni, da bi bilo treba ustaviti prevoz vsega tistega gradiva, ki v poletnem času ni nujno potrebno; kjer bi pa to ne bilo mogoče, bi se bilo treba odločiti za daljše pomorske poti. V tej zvezi je treba opozoriti na vesti iz Moskve, po katerih je plovba ob Sibiriji obali Severnega Ledenege morja, od Medvedjega otoka do polotoka Kola mogoča kar tri mesece zaporedoma. To pa pomeni, da bi ameriški material lahko prispel na cilj po tej poti brez podmorniškega ogrožanja.«

V Moskvi pa o čem podobnem niso poročali. Nasprotno, na pristojnem mestu (Sovjetski obveščevalni urad) so celo izjavili, da se ni mogoče preveč zanašati na pomorski promet Pacifik—Sibirija v smeri od vzhoda proti zapadu. Morda je Knox slišal kaj govori o dramatični plovbi, ki jo je poleti leta 1940. izvršila nemška pomožna križarka »Komet« v Severnem Lednem morju, pri čemer so na sovjetstven način pomagale tudi sovjetske oblasti. Menda je hotel Knox prav na to opozoriti, kakor da bi s tem odgovoril na ironične opazke Majskega.

O »Kometovi« zgodbi je prav te dni poročal sam poveljnik križarke kontreadmiral Eyssen. Šlo je za to, je dejal Eyssen, da bi dosegli Pacifik, in sicer rekatere morská področja, kjer bi mogla križarka »Komet« izvršiti vrsto akcij proti britanski in francoski plovbi. Sovjetska brodnjva so tedaj že preveč nadzirala Atlantik in je bilo zato sklenjeno naj bi križarka dosegla Pacifik preko Severnega Ledenege morja.

Križarka, ki je bila pod mojim poveljstvom — je pripovedoval kontreadmiral Eyssen —, je izpodirala 3300 ton, bila je zelo trdno zgrajena in lahko premakljiva. Razen tega je imela poseben propeler, ki so mi ga

stavili na razpolago. Sovjeti. Odpluli smo dne 3. julija iz neke baltske luke in 10 dni nato smo se ustavili ob Novi Zemlji. Ker sem bil obveščen od neke vremenske postaje, da se je stalitev ledu nekoliko zakasnila, smo se v prištečnu ustavili še nekaj dni in smo ta odmor izrabili za nadaljnjo kamuflažo ladje, posadko pa primerno izvežbali. Dogovorili smo se s sovjetsko vlado, da bi se smela naša križarka prirediti k trem pamikom pred katerimi je vozil ledolomilec »Lenine«. Razen tega nam je bilo zagotovljeno stalno vremensko obveščevanje.

Kmalu pa smo spoznali, da so nam Sovjeti objavili vso pomoč samo zato, da bi nas vrgli v past ledu in nas tako za nekaj mesecev ali celo za vselej preprečili usodi v oddaljenosti več tisoč kilometrov od našega oporišča in naše neutralne luke, v katero smo bili namenjeni. Dejstvo je, da sem začel sumiti v poročila, dokler se nisem odločil, da ne bom več čakal na označeni mi konvoj in da sam opravim težavno podjetej, ker sem upal, da bomo tu in tam naleteli na kak ledolomilec, ki med avgustom in septembrom vedno delujejo ob določenih obalnih odsekih. Sreča je bila, da smo tako naleteli na ledolomilec »Kaganovič«, ki še ni bil obveščen o navodilih »Lenine« in se nam je stavil na razpolago. Naša križarka je plula kamuflirana kot pamik »Donau«.

Toda ta pomoč ni dolgo trajala kajti nekoga dne mi je poveljnik sovjetskega ledolomilca sporočil, da je prejel obvestilo iz Moskve, po katerem se mora takoj vrniti in opozoriti Nence, da so v Beringovem prelivu opazili britanske podmornice in ameriške ladje in da se Moskva nikakor ne želi zpostaviti morebitnim protestom Anglije. Zednjenih držav in Japonske. Takoj sem razumel to latinsko in sem sklenil, da se poživžam na vsa »dragocena opozorila«. Odpovedal sem se spremstvu in pomoči in izjavil, da bo križarka zadržaj del plovbe opravila sama. Dne 5. septembra je »Komet« prispel v Beringov preliv, potem ko je preplul nad 3300 milj. Dva tedna kasneje je prispel na svoj cilj in je takoj začel z izpolnjevanjem svoje posebne misije. V mesecih in letih, ki so nato sledile je nemška pomožna križarka preplula 100.000 milj in se naposled v redu vrnila v Hamburg. Misija je bila izvršena in nekoč bodo o njej objavljene tudi podrobnosti.

Medtem se doznava, da je kontreadmiral Eyssen od Hitlerja odklikan v visokim odklikovanjem viteškega križa reda železnega križa. (Il Piccolo.)

Podmorniška borba je največja skrb Američanov

Lizbona, 28. aprila. s. Ponosna borba podmornic Osi s sovjetstvenimi trgovinskimi brodivjem je največja skrb ameriških političnih in novinarskih krogov. »New York Herald Tribune« navaja v nekem članku trditve znanega demokratskega senatorja Whellerja, ki je izjavil, »da podmornice Osi tako zmede zavezniško plovbo, da vojni minister Amerike ne bo mogel poslati preko morja predvidenega števila čet. Iz tega sledi, komentirala list, da letos ne bo potrebno poklicati pod orožje nadaljnjih obveznikov ker ni sredstev, da bi jih odposlali na razne fronte.

Kronika

* **Srebrni škofovski jubilej.** Dne 1. maja bo obhajal 25letnico mašniškega posvečenja škof dr. Antonio Santin v Triestu. Obenem bo pet let, odkar je visoki cerkveni dostojanstvenik prevzel upravo združenih škofij mest Trieste in Capodistria. Cerkevna oblast škofa Santina sega od Pisis do Postumije. Svojo jubilejno mašo bo imel Santin dne 2. maja v cerkvi sv. Justa. Služba božja se bo zaključila s svečanim »Te Deumom«.

* **Smrt znanega arhitekta.** V Firenzi je umrl arhitekt Karlo Calceccchi Onesti, znan restavrador mnogih umetnin in pisatelj. Restavriral je mnogo umetnin v Perugiji, Bariju, Milanu in Bologni. Rojen je bil leta 1886, ter se je udeležil prve svetovne vojne.

* **Umrl je general Nicolosi.** V torek, 27. aprila je umrl v Rimu 66 let star armadni general Mario Nicolosi. Pokojnik je bil odlikovan z Savojskim redom.

* **Omejeno število slušateljev na italijanskih univerzah.** Na podlagi zakonskega dekreta od 11. januarja 1943 bo število univerzitetnih slušateljev v prihodnjem šolskem letu znatno omejeno. K juridičnemu študiju bo pripuščenih skupno 6.000, k študiju narodnega gospodarstva 1.000, k navtičnemu študiju pa komaj 150 slušateljev.

* **Izkopavanja v Segesti.** Na južnem pobočju griča, kjer je nekdo stalo mesto Segesta, so pričeli z odkopavanji. Doslej še niso odkrili mrtvega mesta, zato pa je prišlo na dan mnogo pre zgodovinskega materiala etnografske vrednosti. Odkrili so mnogo posod iz gline in bronca. Bronasti izdelki so posebno elegantni in originalni ter kažejo sledove grških vplivov.

* **Fašistični Stranki darovano poslopje.** Tverna cerkva Milani v okolici Macerata je poklonila krajevemu fašizmu lepo zgradbo, ki je bila že izročena svojemu namenu. Pri blagovlovitvi poslopja sta bila navzoča Zvezni tajnik iz Macerata, Prefekt, mnogo fašističnih hierarhov ter veliko število fašistov in meščanov, ki so vzklkali Duceju.

* **Muzej fašizma v Neaplju.** Poročali smo že, da je bil v Neaplju nedavno otvoren muzej, ki prikazuje fašizem v njegovem razvoju od prvih početkov do današnje. Muzej hrani vsa povelja pohofov, naredbe in oklice, ki predstavljajo najbolj dramske dogodke novejšega italijanskega zgodovine. V muzeju se nahajajo tudi v spopadnih prebrnjane zastave, fotografije, listi, letaki, rokopi si in orožje vseh vrst. Muzej se nahaja ob Vomeru ter nosi ime po padlem fašistu Avreliju Padovaniu.

* **Umetnostna razstava v Bariju.** Na dan 6. maja bodo v berijskem Costelu otvorili 10. razstavo fašističnega pokrajinskega sindikata, lepih umetnosti v Apuliji. Razstava bo prikazovala dela apulskih umetnikov. Za najboljša razstavljena dela bodo podeljene tri nagrade.

* **10 letnica italijansko-nemških kulturnih stikov.** V Milanu se je sestel pod predsedstvom senatorja grofa Alfierija odbor za italijansko-nemško kulturno sodelovanje. Ustanova bo letos obhajala 10 letnico obstoja. Milansko društvo prijateljev Nemčije šteje danes 5500 članov, njegove jezikovne tečaje je posečalo nad 4300 oseb, ki so se učili nemškega jezika v 105 tečajih s 40 učitelji. Pod okriljem društva je nastopilo v tem desetletju mnogo italijanskih in nemških predavateljev, pisateljev in pesnikov, ki so govorili o aktualnih vprašanjih ter prednašali svoja dela. Vršile so se tudi kinematografske predstave. Milanska Scuola je prejela po zaslugi društva za italijansko-nemško sodelovanje Mozartovo poprsje. Med člane društva in med drugo prebivalstvo je bilo razdeljenih več tisoč propagandnih brošur v italijanskem in nemškem jeziku.

* **Beneške umetnine na varnem.** Iz Rima poročajo, da so bili levi svetega Marka kakor tudi zlata četveroprepna na cerkvi sv. Marka v Benetkah smeti in spravljani na varno za primer morebitnih napadov iz zraza. Umetnine so shranili v kletih benediktinskega samostana v Pragli blizu Padove. Ob tej priliki pripominjajo italijanski listi, da so bili zlati konji, ki so jih prinesli iz osvobodene Carigrada v Benetke, še dvakrat premešani, obakrat v zvezi z vojnimi dogodki. Najprej jih je odnesel Napoleon kot plen v Pariz, kjer so ostali 70 let. Sveta alijansa je poskrbela, da se je ta umetnina

po dolgi odsotnosti vrnila v Benetke. Tudi v svetovni vojni so prenesli to umetnino iz Benetk v Beneško palačo v Rimu. Ljudska vera v Italiji pravi, da vsakokrat, ko zlato vprego snamejo, propade velika država, ki je sovražna domovini Benetki.

* **Slikar Pötsch umrl.** Po kratkem trpljenju je na velikonočno soboto v neki dunajski bolnišnici umrl slikar Igo Pötsch. Z njim so štajerci izgubili ne samo odličnega krajinarja in grafika, ampak tudi močno nenavadnih organizatoričnih sposobnosti. Pötsch je bil po rodu iz Gradca, kjer se je tudi umetniško naobrazil. Pozneje je šel na Dunaj in bil v svetovni vojni več let učitelj na grafičnem zavodu. Pokojni je bil mojster v akvarelu.

* **Razstava düsseldorfske umetnosti v Firenzi.** V prostorih palače Strozzi v Firenzi je bila te dni odprta razstava düsseldorfske umetnosti. Otvoritevne svečanosti se je udeležil državni podtajnik v ministrstvu za ljudsko kulturo Rinaldi, ki je zastopal vlado, poleg njega so bili navzoči fašistični hierarhi, več italijanskih akademikov, senatorjev, narodnih svetnikov itd. Pristopen je bil tudi düsseldorfski župan Heidl, nemški konzul Wolf ter več prijateljev nemško italijanskega društva. Po svečani otvoritvi so navzoči vzklkali Duceju in Hitlerju.

* **Zrebanje loterijskih števil.** Na podlagi dekreta finančnega ministrstva v Rimu se bo o slej vršilo zrebanje loterijskih števil vsak ponedeljek točno ob 11. uri dopoldne. Ta odredba stopi v veljavo na dan 3. maja. Ob sobotah bodo loterijske poslovalnice odprte do 20. ure zvečer, ob nedeljah pa od 10. do 12. ure dopoldne.

* **Umrl je tvorničar Gerolmich.** V Triestu je umrl te dni tvorničar Giuseppe Gerolmich. Narodil se je v Lussinpicolu l. 1871., študiral je v Triestu navtiko in trgovino, pozneje se je posvetil pomorstvu, odnosno izdelovanju ladij. Njegova paroplovna družba, ustanovljena l. 1907, si je stekla sloves širom Adriatike. Gerolmich je bil član fašistične stranke od leta 1921.

* **Cigani so ukradli otroka.** Pred dnevi je v Budimpešti izginil neki 2-letni deček. Otroci je odšel iz stanovanja svojih staršev na ulico in se ni več vrnil. Ker so prav ob tistem času v okolici te ulice prosičali cigani, je verjetno, da so ga oni ukradli. Mater je izginotje otroka tako prizadelo, da je hudo zbolela.

* **Pes je oznanil smrt svojega gospodarja.** 50letni kmet Giuseppe Longo se je te dni peljal iz Pomara s kolesom proti Valenzii. Sledil mu je domači pes. Na nekem cestnem ovinku je Longo tebeval v jarno, kjer je obležal z zlomljeno nogo. Njegove bolečine so bile tako hude, da se je zaradi njih onesvestil. Pes je takoj stekel domov ter s cviljenjem opozoril ljudi, da se je nekaj zgodilo. Pokazal je reševalcem tudi pot do gospodarja. Ko so ljudje prispeli na mesto nesreče, pa so našli Longa že mrtvega. Zaradi zlomljene noge je izkrmavel.

* **Važno za vsakogar sedaj in v bodoče** je znanje strojepljanja in stenografije. Novi poletni tečaj prične dne 4. maja. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Učnina zmerna. Polročne informacije in brezplačni prospekti na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

IZ LJUBLJANE

— **Za koncert tenorista Miloša Brišnika** vlada veliko zanimanje. To pa pevec, ki je žrtvoval vse za temeljito svojo izobrazbo, tudi v resnici zasluži. Pouk je užival, kakor omenjeno, v Ljubljani na državnem konservatoriju in pri znamenitih učiteljih solopetja v Milanu. Nocoj bo pel naslednji sporel: 1. Mililoti: Ubogi mornar; Hofmeister: Narcisov cvet; Krek: Izkušnja in Lajovic: Iskal sem svojih mladih dni. 2. Škerjanc: Vizija; Billi: Črček prepeva; Grieg: Eros in Spross: Včeraj in danes. Po kratki pauzi sledita tretji in četrti del koncerta, ki vsebujeja izključno le arije, in sicer: Händl: iz oratorija Mesija; Massenet: Sanje iz opere Manon; Mozart: iz opere Don Juan in končno Čajkovskij: arija iz opere Evgenij Onegin; Gounod: Faust in Rosini: Seviljski brivec. Pri klavirju bo spremljala koncertanta pianistka Silva Hrašovec.

Na prvi celovečerni solistični koncert domačega tenorista še prav posebej opozarjamo in vabimo. Koncert bo drevi ob 19. v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticice. — **Dež je dobro namočil zemljo.** Spremenljivo vreme v zadnjih dneh je že nekajkrat povzročilo, da je dež za silo namočil zemljo. Vendar pa so se kmetje in vrtnarji pritoževali, da svoje naloge ni temeljito opravil in da bi bilo še in še treba moče. Po četrtkovnem deževju takih pritožb najbrž ne bomo več slišali, kajti od zgodnjega jutra je skoraj neprekinjeno ves dan močno deževalo. Zemlja ni namočena samo na površini, ampak tudi daleč v globino. V sredo, ko je skoro ves dan sijalo sence, je značilo najvišja toplota 20,5 stop C, v četrtek jutraj pa se je ozračje ohladilo na 9,4 stop C.

— **Na komornem koncertu** pianista Antona Trosta in violinista Jana Slaisa se bo izvajala med drugim tudi Szymanowski Sonata op. 9 v d-molu. Karel Szymanowski je sin Ukrajine in svoje glasbene študije je končal leta 1903. v Varšavi. Že nekaj let prej pa je pokazal s svojimi prvenci tako umetniško silo in glasbeno nadarjenost, kakor jo Poljaki še niso imeli iz Chopena. Szymanowski se je popoinoma posvetil umetniškemu ustvarjanju, poleg tega pa je bil tudi profesor Državnega konservatorija v Varšavi od leta 1927. dalje. Kot skladatelj je izredno plodovit, napisal je najrazličnejša dela za klavir, komorno glasbo, simfončno, več oper in razna velika dela za sol, zbor in orkester. Pred leti je izvajal v Ljubljani ravnatelj Polič na koncertu Glasbene Maticice njegovo 3. simfonijo — Nočni spev za sol, zbor in orkester. Poleg Szymanowskega bomo slišali še tri druge sonate, ki so jih napisali: Tartini, Mozart in Vornačka. Na koncert dveh najodličnejših naših umetnikov opozarjamo. Vršil se bo v ponedeljek, dne 3. maja, ob 7. zvečer v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticice.

— **Kako štedimo s plinom?** Selanja vojna je prinesla še nešteto novosti v gospodarstvu. Med drugim čitamo zdaj v li-

stih, kako naj ravnamo, da bomo prihranili čim več plina. To dosežemo že z navadno kopeljo plinskih naprav. Gorilec in deli okoli njega so v mnogih primerih politi od jedi in ne puščajo plina pravilno. Kadar vidimo plamen z rumenimi jeziki, namesto modrovioličastega z zelenim jedrom, je okoli gorilca nekaj narobe. Treba ga je »okopati«. Položimo ga v vročo vodo in ga pustimo v njej toliko časa, da se vsi ostanki starih jedi odmočijo. Potem posamezne dele lepo skrtamo in jih spet namestimo, kamor spadajo. Že po tem enostavnem čiščenju bomo z veseljem ugotovili, da plamen bolje gori in zaradi tega prej skuhamo jedila. Z očiščenim gorilecemo lahko prihranimo 10 odstotkov plina. Razen tega pa imamo tudi še večje veselje pri kuhanju.

— **Iz krogov najbolj vnetih kopalcev** smo prejeli naslednji dopis: »Zadnje dni je dež piekrižal vse račune vnetim kopalcem. Vedeti pa je treba, da smo se letos izredno zgodaj razgibali. Saj ni lepšega od kopalnega sporta. Posebno v današnjih razmerah je tak sport ljubljanski mladini najbolj v razvedrilo in v krepilo. Čim bo spet postalo toplo, sence, se bodo začela polniti ljubljanska kopaljšča. Mestni občini smo hvalni za vse dosedanje naprave. Naprosamo, da samo še, naj tudi letos stori, kolikor je v njenih močeh, da bo mladina lahko uživala čisto vodo in sveži zrak. S kopanjem so namreč združene razne igre, zlasti se navdušujemo za odbojko. Mladina, ki bo letos trumcema obiskovala kopaljšče na Ljubljani, bo mestni upravi močno hvaležna, če uredi tamšnje prostore tako, da se bo mladina lahko čim bolj vežbala v raznih sportnih igrah.«

— **Ljubljanski sportni klub opozarja** svoje člane na redni občni zbor, ki bo v petek 30. t. m. (danes) ob 19 v lovski sobi restavracije Slamič.

— **Sadljarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I.** je letos pravočasno opravila zimsko in prvo poletno škropljenje sadnega drevoja pri vseh onih svojih članih, ki so to želeli in se prijavili. Ko bo sedaj odcevalo sadno dreve, posebno hruške in jabolane, t. j. ko bodo odpadli beli cvetni lističi, bo treba takoj, še predno se pri plodih zapre muha, škropiti proti škrlupu in raznim zavijačem, kateri slednji povzročajo črvičnost našega sadja. To prvo škropljenje po cvetu bo podružnica opravljala s 2% žvepelo-apneno brozgo z dodatkom 30% arezina ali meritola na 100 l. Priporočljivo je škropiti tudi češnje in slive z istim sredstvom proti češnjevi grizlici. Tudi češnje in višnje škropimo, če imamo modro galico z 1/2% bordsko brozgo, sicer pa z 2% žvepelo-apneno brozgo, toda brez dodatka navedenega arzenovega preparata. Breskve in marelice po cvetu sploh ne škropimo več, izvzemši proti ušem, posebno proti medeni uši z 1,5%-nim izvlečkom mušjega lesa (kvasije) z dodatkom 2 kg mazavega mila na 100 l. Kjer je škrlup močno razširjen ali kjer gre za sadne sorte, ki so posebno dovratne tej bolezni, treba škropiti, čim dorastejo plodovi do lešnikove velikosti, drugič in nato čez 2-3 tedne še tretjič. V našem vlažnem podnebjju in ker ima v naših krajih zavijač dva rodova, se priporoča še četrto škropljenje proti škrlupu in črvičnosti koncem julija ali začetkom avgusta posebno pri zimskih sortah jabol, vendar mora poteči do obiranja vsaj 5 tednov z ozirom na dodatke strupenih arzenikovih preparatov. Podružnica vabi svoje člane, ki želijo, da se jim škropi njihovo sadno dreve tudi po cvetu, da se z dopisnico prijavijo na polružnični naslov: Erjavčeva cesta 4a-II.

— **Nesreče.** V ljubljansko bolnišnico so zadnje dni sprejeli več onesrečenec, ki so po večini iz mesta. Desmici si je zlomil pri padcu 9 letni sin trgovskega uslužbenca Josko Aljž, 11 letni sin tesarja Anton Maček pa si je pri padcu zlomil levo oko. Desno nogo si je poškodoval pri padcu 35 letni poštni poduradnik Franc Petrič. 16 letni dijak Janez Kunaver se je vsekali v desnico.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 30. aprila, ob 17: V času obiskovanja Izven. Zaključena mladinska predstava. Sobota, 1. maja, ob 17: V času obiskovanja. Izven. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Nedelja, 2. maja, ob 15: V času obiskovanja. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ob 18.30: Jesen. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

E. Gregorin: »V času obiskovanja.«. Pasijonska drama v šestih postajah. Osebe: Marija-Starčeva, Jezus-Gregorin, Janez-Verdonik, Peter-Bratina, Juda-Nakrst, Magdalena-Sancinova, Jožef iz Arimateje-Košta, Nikolod-Plut, Kalifa-P. Kovič, Amnadab-Raztresen, Gamaliel-Prestenik, Joda-Gorinšek, Sadok-Lipah, Levi-Blaž, Amos-Brezigar, Poncij Pilat-Petek, Petronij-Drevoček, Veronika-Simčičeva, žena-Rakarjeva. Režiser: E. Gregorin; scenograf: inž. arh. E. Franz; scenjska glasba: prof. M. Tome.

Pastirska tragedija Gabriela D'Annunzia: »Jorjave hči.«. Delo bo imelo svojo premiero v drugem tednu maja. O tem delu, ki je nastalo leta 1903, velja kritika o trstini predstavi: Bila je pliska zmaga, krstni. Nihče ni pričakoval toliko, niti najstrožji občudovalci poeta, morda niti poe sam. Predložilo je že tega, kar je zupistila poezija gledališče in se je občinstvo zadovoljevalo z majhnimi scenskim kavarstvi. Ni bilo pričakovati, da se bo dalo občinstvo, vajeno verizma, dvigniti po pesniku v vizijo umetnosti, ki je dala vsaki obliki resnosti odsvit svetlobe in lepote. Množica se ni upirala, sledila je pesniku vznemena za novo življenje in z novim navdušenjem.

OPERA

Petek, 30. aprila: Zaprt. Sobota, 1. maja, ob 18: Trubadur. Izven. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča, člana zagrebske Opere. Cene od 40 lir navzdol.

Nedelja, 2. maja, ob 10.30: Sirota Marko. (Obuti maček). Zaključena preltava za Gil, — ob 16: Janko in Metka. Izven. Cene od 28 lir navzdol. Ponedeljek, 3. maja: Zaprt.

Gostovanje Josipa Gostiča. Njegovo zadnje gostovanje bo v soboto kot Maario v »Trubadurju«. Ostala zasedba partij: Luna-Janko, Leonora-Heybalova, Azucena-Karlovčeva (prvič na našem odru), Ferrando-Lupša, Ines-Barbičeva, Ruiz-Kristančič. Dirigent: A. Neffat; režija in scena: C. Debevec; zborovodja: R. Simoniti.

Tunisia: azione di fuoco di nostri mortal contro elementi avanzati nemici — In Tunisia: italiani moznari streljajo na sovražne sprednje oddelke

S poškodbanj na glavi je iskal zdravniške pomoči v bolnišnici 78 letni zasebnik Josip Matehič. Levo nogo si je zlomil 40 letni spremljevalec živalskih transportov Gyorgy Gajdaš. S kolesa je padla in si zlomila levoico 11 letna hčerka krajaškega mojstra Hilda Gegalova iz Device Marije v Polju. Iz Višnje gore so pripeljali v bolnišnico z zlomljeno desno nogo 28 letno ženo ključavničarja Antanijo Ešterovo. Tudi triletni sin delavke Mirko Gregorčič iz St. čne je moral iskati zdravniške pomoči zaradi zlomljene desne noge.

— **Dijaki in dijanje** raznih zavodov, zlasti tudi oni, ki letos ne obiskujejo šole, imajo priliko pritiči se strojepljanja ali stenografije. Novi poletni tečaj prične dne 4. maja. Eno-, dvo- in trimesečni strojepljanski tečaj! Začetni in nadaljevalni stenografski tečaj! — Pouk dopoldne ali popoldne po želji obiskovalcev. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Iz Hrvatske

Zvišana radijska naročnina. Hrvatska poštna uprava je zvišala naročnino za radijske sprejemnike od 1. aprila za 50 odstotkov. Naročnina stane zdaj za zabežke 69 kun mesečno.

105 let star koruzni štorž. V kmečki hiši Gjüre Bašlinovića v Sikirevcih pri Djakovu hranijo 105 let star koruzni štorž. Ko so B.činovići leta 1838. gradili novo hišo, so sredi zadruže sobe obesili na strop velik koruzni štorž, ker je bila tedaj taka navada v Posavju. Vsak gospodar je potem štorž najskrbneje čuval. V teku let so hišo večkrat popravljali in tedaj je pri smenjanju štorža odpadla skoraj polovica zravn. Pred 10 leti pa so namenoma izluščili nekaj zrn, da so preizkusili kaljivost stare koruze. Po dolgem namakanju so nekatera zrna vzklikla.

Novi prometni znaki v Zagrebu. Hrvatska prestolnica vedno bolj kaže znake velenosti. Zato je treba promet usmeriti tako, kakor v drugih evropskih mestih. Mero lajne ustanove so te dni začele postavljati nove prometne znake na ulicah in trgih. Zanimljivo bo na oglih pomembnejših mestnih ulic postavljenih nad 400 prometnih znakov.

Ustanavlja se zobarska šola. Zaradi pomanjkanja zobozdravnikov je zdravstvena oblast sklenila pomagati narodu z izučeni zobotehnik, ki bodo dobili dovoljenje za samostojno zobno prakso. Pripravlja se nova zakonska odredba, v kateri bo urejeno vprašanje dentistov in dentis-tehnikov. S tem v zvezi bo ustanovljena tudi zobarska šola. Od ustanovitve Nezavisne Države Hrvatske je bilo izdanih 320 zobarskih dovoljenj in 12 dovoljenj za zobotehnične delavnice. Na državnem področju je razen teh tudi 98 zdravnikov-specialistov za bolezni ust in zob, zobne tehnike pa se uč 67 učencev.

Obdarovani zagrebski reveži. Za velikončne praznike je »Pomoč« razdelila zagrebskim revčevom po ustaških taborih in socialnih društvih okoli 1.750.000 kun. — Tudi ustaški štab v Zagrebu je za praznike razveselil siromašne otroke. Razdelil je okoli 1500 zavitkov živil. Prispevale so po večini zagrebske tvrdke in gospodarska podjetja.

Gozdna požari so bili zadnji čas na Hrvatskem vedno pogostejši. Zaradi suše in nepaznje spretnjalcev, ki so v največ primerih z gorečo cigareto ali vžgalico povzročili ogenj, je bilo storjeno že mnogo škoda. Oblastva so zdaj v časopisju pozvala prebivalstvo, naj nične v gozdu ali njegovi bližini ne zadržuje ognja. Vsakega kršitelja

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šte. 9, ki velja po naredbi Visoke komisarija za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franke skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franke mestno skladišče 40 lir za stot; trda razžagana drva 40 lir za stot; enotno milo, ki vsebuje 23-27% kislino, 4.10 lire za kg.

te prepovedi pa naj ljudje naznarijo policijskim oblastem.

Kmetijska razstava v Banja Luki. Na veliki petek je bila v velik dvorani kinematografa »Croatie« v Banja Luki odprta hrvaško-nemška kmetijska razstava. Otvoritveni svečanosti so prisostvovali predstavniki vlade, vojske, zastopniki diplomatskega zbora in gospodarskih ustanov. Razstava bo odprta do konca tega meseca in vzbuja živahno zanimanje med meščani in kmeti.

Bolniški dodatki za maj

Ljubljana, 26. aprila.

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spričevilih upravičeni dobiti posebne dodatke racioniranih živil, bo bolniški odsek mestnega praskovalnega urada meseca majnika dala bolniška nakazila vsako dopoldne od 8. do 12. ure samo v pritličju Turjaške palače v Križankah. Gosposka ul. 15, po naslednjem razporedu:

Dne 1. do 8. maja samo bolnikom, ki imajo tudi pravico do mesa, tako da pridejo na vrsto v soboto 1. maja z začetnicami primka A do C, v ponedeljek 3. maja z začetnicami D do J, v torek 4. maja z začetnico K, v sredo 5. maja z začetnicami L do O, v četrtek 6. maja z začetnicami P in R, v petek 7. maja z začetnicami S in Š, v soboto 8. maja pa bolniki z začetnicami T do Z.

Dne 10. do 17. maja drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v ponedeljek 10. maja bolniki z začetnicami primka A do C, v torek 11. maja z začetnicami D do J, v sredo 12. maja z začetnico K, v četrtek 13. maja z začetnicami L do O, v petek 14. maja z začetnicami P in R, v soboto 15. maja z začetnicami S in Š, v ponedeljek 17. maja pa z začetnicami T do Z.

Dne 18. do 25. maja bo bolniški odsek mestnega praskovalnega urada dala bolniška nakazila samo za sladkor za dojenčke in bolnike, toda le na podlagi predloženih zdravniških spričeval, tako da pridejo na vrsto v torek 18. maja upravičenci z začetnicami primka A do C, v sredo 19. maja z začetnicami D do J, v četrtek 20. maja z začetnico K, v petek 21. maja z začetnicami L do O, v soboto 22. maja z začetnicami P in R, v ponedeljek 24. maja z začetnicami S in Š, v torek 25. maja pa upravičenci z začetnicami T do Z.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobiti posebne bolniške dodatke, naj pošljejo po nakazila od 1. do 5. maja samo popoldne.

Bolniki, ki dobivajo dodatek mesa z različnim terminom v mesecu, naj pridejo po nakazila za živila in dodatke mesa po razporedu od 1. do 8. maja. Seboj morajo prinesiti mesarsko knjižico.

Kdor mesarske knjižice nima, mora predložiti potrdilo obrata, kjer je na hrani z navedbo, pri katerem mesarju dobiva meso.

Opozarjamo vse, ki pridejo po bolniška nakazila, da morajo prinesiti s seboj izpolnjeno glavo živilske nakaznice upravičencev za mesec maj in nakazilo prejšnjega meseca, potrjeno od trgovca.

Vsi tisti, ki bodo mestnemu fizikatu predložili zdravniška spričevala po 5. maju, bodo dobili nakazila šele 26., 27. in 28. maja.

Zamudniki pridejo na vrsto 29. in 31. maja.

Bolniški odsek pripominja, da zaradi velikega navala nikakor ne bo mogel upoštevati reklamacij zamudnikov in tistih, ki se ne bi ravnali po tem razporedu, ter zato priporoča, naj si upravičenci ta razpored izrežejo in shranijo, da ne bo zmot in pritožb.

Radio Ljubljana

PETEK, 30. APRILA 1943-XXI.

7.30: Napevi in romance. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Pesmi. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljništva Oboroženih sil v slovenski. 13.25: Radijske pesmi. Orkester pesni vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec. Glasba za godalni orkester. 14.40: Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.15: Prenos koncerta iz zavoda za romanske študije. 19.00: »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. St. Leben. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Serenade za vse. 20.45: Otvoritev simfonične sezone družbe EIAR. Simfonični koncert vodi dirigent Fernando Previtali. V odmoru: Zanimivosti v slovenski. 22.10: Orkester vodi dirigent Rizzi. 22.45: Poročila v italijanski.

SPORT

Pred III. kolom v domačem prvenstvu

V nedeljo: Hermes - Ljubljana iz I. in Vič - Mladika iz II. divizije

Samo začeti je težko, potem pa gre vse laže in nenakrat so tedni kar prekradli, da bi se lahko odpočili od vsakega zadnjega presenečenja in pripravili spet na novo. Toda pravila in predpisi so trdi in neizprosnj, bodisi kjerkoli in tudi v sportu.

Po pravilih in sklepih gre torej domače prvenstvo že v nedeljo spet svojo pot, ne glede nato, da so nekateri v praznikih doživeli nekaj neprijetnih razočaranj in ne glede na včeraj objavljeni sklep nogometnega direktorija, po katerem je bila tekma med Hermesom in Dopolavcem t. t., ki je tobakarnik navrgla dve dragoceni točki, razveljavljena in z 2 : 0 (zakaj ne s 3 : 0, ne vemo pojasniti) verificirana za Hermese. Zdej se ne bomo spuščali v podrobnosti te vsakakor neljubne zadeve kar ob etviritvi te komaj na noge postavljene konkurence, temveč prešli tudi mi — kakor morajo oni na terenu — kar na dnevni red.

Dnevni red za prihodnjo nedeljo v tekmar za točke pa je naslednji:

V I. diviziji: Hermes - Ljubljana in v II. diviziji: Vič - Mladika.

Izmed udeležencev v boljšem razredu se bosta torej to nedeljo spet srečala dva stara znanca — z obeh travnikov na severu Ljubljane. Dostikrat sta se že križali njuni poti in po navadi je bilo tako, da je Ljubljana obdržala svojo premoč, sem in tja pa se je le primerilo tudi drugače, in takrat so šiškarji zmerom imeli svoje posebno veselje. Letos sledi ta važni dvoboj za točke dvema terminoma, ki sta bila za Hermese malo plodovita. Na lastnem turnirju so v nedeljo in ponedeljek izgubili dve partiji brez vsakega opravičila, eno od njih celo proti drugorazrednemu partnerju in zapustili v celoti zelo raztrgano sliko. Moštvo je v krizi in treba mu bo krepke pozitivne, in sicer čimprej in temeljite. Z druge strani pa je v isih dneviha zaigrala tudi Ljubljana, in sicer obkraj: zmagovito, in kar je vredno še več, tudi

res prepričevalno. Posebno njena igra drugega dveda, v kateri je v vidni tehniki premoči z različno petih golov obračunala z enajstotico Dopolavca t. t., je pokazala, da je moštvo ta čas v izborni kondiciji in se mu s temi pogoji ni treba bati nobenega še tako zagrizenega domačega nasprotnika. Iz vsega tega se mora kajpa sklepati, da bo nedeljski dvoboj med tema dvema nasprotnikoma potekel bolj ali manj v znamenju borbe za čim manjšo katastrofo šiškarjev, čeprav slišimo o njih, da so si prazniške lekcije vzeli precej k srcu in mislilo brez oklevanja poseči po vseh razpoložljivih sredstvih, da bi svoje zastopnike spet vrnil v staro formo. Ali jim bo to uspelo odn, kako se bo ta obračun končal s pričakovano zmago belo-zelenih, to vse bo treba pogledati na terenu.

Druge dva nasprotnika prihodnje nedelje spadata v II. divizijo, in sicer Vič in Mladika. Tudi med tema dvema po vsem tem, kar smo letos videli o njih, ni težko govoriti o zmagovalcu. Mladika se je to spomnilo uveljavila že ponovno, in sicer v vse težjih tekmah, kakor bo nedeljska, medtem ko Vičani razen pridnosti in volje do stvari niso mogli nuditi mnogo konkretnega. V edini prvenstveni tekmi sez se so prišli v roke Korotanecem, ki so jih neusmiljeno odpravili z zelo zgornjim izidom 7 : 0.

Bežen pogled na nedeljski spored na Hermesevemu stadijnu v šiški kaže torej po vseh računih na lahki zmagi dveh odločno boljših enajstotico, s čemer pa seveda ni rečeno, da tamkaj kljub temu ne bo užitka in dogodkov dovolj za prijatelja te igre. Dogodki sami so razporejeni takole:

ob 14: predtekma: Hermes rez. Dopolavci t. t. rez.

ob 15: II.-razredna prv. tekma: Vič - Mladika in

ob 17: I.-razredna prv. tekma: Hermes - Ljubljana.

Kako pade dalje po italijanskih terenih?

Po končanem prvenstvenem tekmovalju v diviziji A in ddanem naslovu novega nogometnega prvaka enajstotico Torina, je zdaj ostalo še nedovršeno izbirno tekmovalje za določitev drugega moštva, ki pojde v divizijo B, dalje tekmovalje za točke v diviziji B, izbirno tekmovalje za prestop nekaterih moštev iz divizije C ter slednjič še zadnje tekme za italijanski pokal.

Po zadnjih sklepih direktorija nogometne federacije bodo zdaj najprej na vrsti izločilne tekme iz divizije A, po katerih bo eno izmed moštev Bari, Triestina in Venezia moralo oditi. Odigrane bodo samo tri tekme po sistemu na točke na nevtralnih tleh, in sicer 2. maja Bari - Venezia v Rimu, 9. maja Bari - Triestina verjetno v Firenzi in slednjič Triestina - Venezia (brez določnega datuma). Tekmovalje v diviziji B se bo nadaljevalo 9. maja, izbirne tekme iz divizije C pa že kar prihodnjo nedeljo. Pokalne tekme bodo v predpredzadnjem kotu odigrane teden dni pozneje.

V nekaj vrstah

Še nekaj prazniških izidov

Razen mnogih rezultatov z nogometnimi terenov, ki smo jih z minulih praznikov zabeležili doma in drugod po Italiji, navajamo še nekatere iz bližnje in daljne okolice, ki bodo tudi zanimali naše čitatelje.

Tako je v Mariboru moštvo Rapida v tekmi za točke zmagalo nad Celjani 7 : 3 in prevzelo vodstvo v okrožni tabeli. Mariborski postarši so imeli goste iz Zagorja in so v prijateljski tekmi zmagali s 5 : 2. Na Jesenicah odn. v Beljaku je bil odigran dvo-dnevni turnir z naslednjimi izidi: VSV (Beljak) — Böhler (Kapfenberg) 6 : 2; Jesenice — Zeleznikar (Maribor) 4 : 1; Zeleznikar (Maribor) — Böhler (Kapfenberg) 9 : 0 in VSV (Beljak) — Jesenice 3 : 3. Pokal je po žrebu ostal na Jesenicah.

V finalu za švicarski pokal so zmagali Grasshoppers nad Luganom z 2 : 1.

O praznikih je bilo končano tudi prvenstvo v Donau-Alpenlandu, ki ga je letos osvojila dunajska Vienna. V zadnjih dveh tekmah je pred 20.000 gledalci porazila Avstrijo s 6 : 3 in igrala remis z Wackrom 2 : 2. Na naslednjih dveh častnih mestih sta moštvi Wiener AC in FAC.

V madžarskem prvenstvu je enajstotica Csepela še zmerom v vodstvu, toda ostala moštva so ji nevarno za petami. To nedeljo je Csepel igral samo neodločeno 1 : 1 s Ferencvárosom, Novosadčanji so v tem kotu dobili dve točki z zmago nad Szegedom s 5 : 1.

A. ALEXANDER:

28

POZABLJENI
NAPEV

ROMAN

Moža sta molčala. Samo enkrat, ko jih je prehitel razkošen avtomobil, je eden izmed njiju pazljivo pogledal za njim in nekaj pripomnil.

»Tudi ta mi bo še drago plačal,« je rekel. »Pokvaril mi je imenito zadevico.«

»Malce težko bo z njim,« je menil drugi.

»Sem že po raznih znanih ukrenil vse, kar je treba,« je bil dvoumni odgovor. »Nič težkega ne bo, skriti prijazen strošek v predal njegove pisalne mize; in ko bo v danem trenutku ta strošek deloval, se bo smel mož blagrovati, če mu ostane le ena okončina, ki se bo držala trupa.«

Dora je dvignila oči, da bi videla tistaga, ki sta mu prerokovala tolikanj strašen konec; srce ji je zastalo. Za drobce sekunde je ujela obraz moža, ki se je v razsvetljeni notranjščini avtomobila sklanjal nad nekakšnimi papirji, nato je šinil vs mimo; a ta drobce sekunde ji je zadostoval, da je spoznala v njem svojega šefa, milijonarja Ciupnika.

»Kdaj?« je vprašal eden izmed dvojčec.

»Jutri, točno ob devetih,« je oni kratko odvrnil.

»Vse je... Vraga!« se je nenadoma prekinil. »Kam

nas je zapeljal ta kanala?... Hejo!« je kriknil v govorilo. »Na desno, bedak!... Na desno!...«

Tedajci je obmolnil. Voz je obstal na trgu, pred velikim poslopjem, ki je bilo tako žarko razsvetljeno, da je morala Dora za trenutek priprejeti oči. Ko je spet pogledala, je videla v okviru odprtih vratce šoferja in policijskega stražnika.

»Gospodična vas potrebuje,« je rekel šofer.

Redar je pogledal v voz.

»Kaj hočete, miss? Na razpolago sem vam.«

Dora še ni bila zapadla, kaj se godi; razumela je le toliko, da ima možnost, uiti zločincema, ki sta jo odpeljala. Najrajši bi ju bila dala takoj prijeti, toda boljši pritisk v bok jo je opominjal, da bi plačala ovažbo z življenjem.

»Pomagajte mi iz avtomobila,« je obotavljaje se dejala.

Redar ji je pomolil roko.

»Kaj se je zgodilo? So vas mar nadlegovali?« je vprašal, ko je stopila na pločnik, kajti videl je, da trepeče po vsem telesu.

»Oh ne!...« je polglasno odgovorila, vedoč, da bi pomenil drugačen odgovor njeno smrt. »A prosim vas, pokličite mi drug taksi. Gospodoma se mudi, jaz pa moram hitro nazaj v gledališče.«

Uradnik je bil videti presenečen, vendar je ustregel Dorini želji, ne da bi se obotavljaj. Mladenka je sedla v voz in šele tedaj pomislila na šoferja, ki se je bil izneveril potnikoma, da ji je omogočil rešitev. Vsaj zahvaliti bi se mu bila morala.

Toda voz njenih ugrabilcev se je naglo oddaljeval. Za volanom ni več sedel šofer, ki bi ga bila

Spodnja štajerska

Čelst Comelli 50letnik, Mariborski dnevnik se spominja ob 50letnici rojstva soločestata mariborskega gledališča Ludvika Comellija, ki je znan tudi v Ljubljani. Comelli je po rodu iz Gorzije.

1. maja bo delo počelo. Kakor povsod v Reichu bo 1. maja tudi Spodnjem štajerskem dela prost dan. Na vsem državnem področju bodo kinematografske in gledališke vstopnice rezervirane za delovno ljudstvo. Stroške bodo nosila podjetja.

Materinsko varstvo je bilo z odredbo z dne 10. marca razširjeno tudi na področje Spodnjega štajerskega. Zakon pa se nanaša samo na žene, ki so nemške državljanke ali državljanke na prekliče.

V Vojniki so ustanovili ljudsko knjižnico. Predzadnjo soboto je bila v Vojniki odprta ljudska knjižnica, ki je dobila svoje prostore za gledališko dvorano. Knjižnica ima nekaj sto zvezkov, ki pa so izključno samo dobre knjige.

Za Rdeči križ so zbrali letos na Spodnjem štajerskem 244.030 mark, nasproti 168.046 v lanskem letu. Najvišji prisrček je bil dosežen v trboveljskem okrožju, kjer je bilo zbranih 20.000 mark, nasproti 11.060 lani. V Brezicah se je zbirka pomnožila za 49 odstotkov na 25.730 mark. Sledi okrožje Maribor-mesto s 54.500 mark, Celje z 61.500, Ljutomer z 11.400, Ptuj z 32.500 in Maribor-okolica z 38.400 mark.

Novi grobovi. V Mariboru sta umrli 53-letna zasebnica Marija Wirthova, po rodu Furekova, in hčerka ključavničarskega mojstra Anastazija Oničeva. V Sv. Križu je po hudem trpljenju preminula posestnica ga. Marija Hladetova. V 76. letu starosti je v Ormožu po dolgem trpljenju umrla ga. Marija Poterzova.

Poroke. V Mariboru so se poročili namenečen Franc Robnik in Ida Kvasova, geodet Franc Bela in Neža Pučkova, jetniški paznik Rajmund Mesarič in Marta Napotnikova, poljski delavec Jožef Širec in Hilda Strnadova, namesteneč Stanislav Deutscher in Ivanka Pintarjeva, avtomobilski inženir Ivan Perko in Veronika Tomažičeva, inž. Rudolf Hellichgrath in Marija Zupančeva, kurjač Ivan Podčedenšek in Marija Groskova, krojaški mojster Alojz Zagar in Ana Malnerjeva, šofer Anton Haločan in Ivana Šuštarjeva, krojaški pomočnik Franc Kovarčič in Marija Podkrižnikova, delavec Avgust Zervaj in Marija Božjakova, delovodja Rudolf Miklič in Marija Šiškova, namesteneč Viljem Ferenc in Hedvika Stradnerjeva, delavec Anton Sattler in Marija Janžekovičeva, tesar Mihael Kocbek in Pavlina Klepova. — V Ptujtu so se poročili: Anton Zafranko in Terezija Hvalečeva ter Marko Kosce in Marija Toplakova, v St. Jurju Jožef Zupan in Marija Buserjeva, v Rogaschi Slatini so sklenili zakonsko zvezo Anton Zobec in Rozalija Kitova, Jožef Šilvec in Ana Bratuševa ter Vincenc Šket in Marija Bauerjeva. Na Teharju sta se poročila Alojz Bobna in Franciška Vebrova.

Iščejo se dediči. Mariborski dnevnik objavlja poziv ljubumerskega sodišča dedičem Terezije Vogrinčeve, ki je lani oktobra umrla, da se v teku šestih mesecev javijo pri omenjenem sodišču. Kot dediči so imenovani Ivana Federenko, Štefanija Kovarčičeva in Ljudmila Leskovarjeva.

Biljardna tekma med Mariborom in Gradcem. V kavarni Evropi v Gradcu bo 1. in 2. maja z veliko napetostjo pričakovana revanšna igra med graškimi in mariborskimi biljaristi. Prvo srečanje februarja se je končalo po napetih borbah z 9 : 7 za Gradce. Mariborčani bodo poslali v Gradec svojo najprejnejšo postavu.

Poletne počitnice na vseh štajerskih šolah in vzgojevališčih se bodo začele 15. julija, zaključene pa bodo 4. septembra. Plesna dvorana je postala obrtna delavnica. Graški dnevnik poroča, da je bila velika plesna dvorana gostilne »Pri lastovki« v Celju preurejena v čevljarstvo delavnico. Vodja delavnice je Ferdinand Sluga. 18 pomočnikov vsak dan neutrudno dela v svetlih in zračnih prostorih. Pred otvoritvijo delavnice so se zbrali na tovariškem večeru pomočniki in njih družinski člani. Navzoče je nagovoril Vili Turnšek, ki je dejal, naj za časa vojne vsi s podvojenimi močmi poprimejo za delo.

Najboljša tabletista na štajerskem sta Celjana Karel in Emil Vrečič. Pred dnevi je vodja tabletistov v Celju Ludvik Rebuschegg izročil bratoma Vrečičema in njunim tovarišem diplome in častna darila.

Vagoni morajo biti pometeni. Mariborski dnevnik opozarja prejemnike blaga, da morajo potem, ko so blago razložili, poskrbeti za to, da bodo vagoni lepo pometeni. V nasprotnem primeru bo železnica po tarifi zaračunala delovno moč za čiščenje vagonov.

Napad. 27 letnega delavca Mirka Podmejnika s Pobrežja pri Mariboru sta ne-

spoznala po usnjenem sukničju in čepici, temveč eden izmed zločincev. Šofer je bil izginil.

14. POGLAVJE

Ko je prišla Dora domov, je bila ura že ena po polnoči. Po Evelininem mirnem in enakomernem dihanju je spoznala, da sestra spi; tega je bila vsa vesela, kajti ta mah res ne bi bila znala odgovarjati na njena morebitna vprašanja, ne da bi kopičila laž na laž.

V temi se je naglo razpravila, skočila v posteljo in zaprla oči. Njena edina želja je bila: spati. Premišljevanje o dogodkih tega burnega večera si je rajši prihranila za drugi dan. Zdej se je hotela odpočiti, kajti točno ob osmih je morala biti v pisarni, čila in mirna kakor zmerom, da za časa posvari gospoda Ciupnika pred nevarnostjo, ki mu grozi. S to uprto mislijo si je pomirila razdražene živce in kmalu zadremala.

Prebudil jo je vzkrlik. Prestrašena je poskočila v postelji in sedla.

»Dora!« je z drhtečim glasom zašepetala Evelina.

»Dora! Nekdo je v sobi!«

Hladen prepil ji je planil v obraz. Pogledala je proti oknu in videla, da je odprto na stežaj. Krčevito je potegnila odejo nase. Tedajci je opazila, da se po tleh, ki jih je obovala mesečina, premiče človeška senca. Ta senca je držala v roki orožje.

»Samo besedo še, pa ustrelim!« je zagrozil pri-tajen glas.

Evelina je tiho jeknila.

Mali oglasi

Kdor išče družbo plača en vanko besedo L. — 30. en drk in prov. takse — 60. na danjanje nadova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglašje je L. 7. — Za ščitne in dopisovalne je plačilo na vanko besedo L. 1. — Za vse druge oglašje L. — 60. na besedo, na drk in prov. takse L. — 60. na danjanje nadova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglašje je L. 10. —

Hišni posli
dobijo službo

Vzgojiteljico
perfektna v nemščini in slovensčini h dvema otrokoma 4 in 9 let starima iščem za takoj ali 2-3 uro. Plačala bota, II. nadstropje. 6861-1a

Služkinjo
ki zna kuhati, ščedit, Naslov v vseh posl. Jutra. 6990-1a

Mlajšo deklico
preprosto in pošteno, sprejem takoj v pomoč gospodinjstvu. Naslov v vseh posl. Jutra. 6949-1a

Služkinjo
veščo kuhe, sprejme 4-5 letna družina za takoj ali 15. maj. Naslov v vseh posl. Jutra. 6947-1a

Kuharica
pridna in poštena, vajena vseh gospodinskih del, se sprejme takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 6945-1a

Postrežnico
pošteno, sprejem za ves dan ali samo popoldne. Pirš, Silenska ulica 30-II. 6943-1a

Služkinjo
samostojno, takoj sprejem k 8-letni družini. Naslov v vseh posl. Jutra. 6941-1a

Dekle
za vsa dela, veščo kuhanja, ščedit, Pomožite na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 2204. 6964-1a

Kuharico
ki opravlja tudi ostala gospodinska dela se sprejme takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 6979-1a

Uradništvo
išče službe

Uradnik
absolvent trg. akademije, 15-letne izkušnje, sprejem na dnevno na svojem domu. Pomožite na ogl. odd. Jutra pod »Vročina praksa«. 6951-2

Prodaj

Mreče
»ali, stence, bolne itd.« za neslivo ončite s »Tortina« graškom Drogerija Kase 21 Slovaka ulica 1. 6965-6

Bramorje
in volnarje uniči preizkušeno sredstvo Bramorin. Z navodilom v drugerji Kase. Zlodevska ulica 1. 6964-6

padla dva brata in ga tako hudo pretepla, da je moral zaradi notranjih poškodb iskati zdravniške pomoči v bolnišnici.

Nesreče. Z lestve je padel 36-letnj hlapec Jurij Kores iz Zgornje Poljskave in si zlomil desnega nogo. S kolesa je padla 18-letnja kuharska pomočnica Ida Anderličeva in si poškodovala desno koleno. Tudi 58-letnji oskrbnik Franc Matič iz Vičave je padel s kolesa in se hudo potolkel po glavi.

Naročite se na

romane

Dobre knjige!

Pohistvo

Kupimo
vseh vrstnih stvari »kulinj-skih opar, kakor tudi posamezne komade pohistva, kave, otomane, posteljino, žimnice, stolišče in ostroške postelje, ter druge uporabne predmete stalno kupuje nova trgovina »Objekt«. Mestni trg 3 (vhod skori vose). Posredni-22

Poceni prodam
vseh velikih in parafinikov, nože od 25 do 300 l. primerne za kisto zelje, smolo itd., dobite večje število v Kolodvorski ul. 3 na dvoršču. 6932-6

Prekle
za fikso in parafinike, dobite pri Gospodarski zvezi v Maistrovi alii 10 6939-6

Brezove metle
in držaje za lojate ter metlice dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29 6936-6

Aparat za prah
nov, Elekt. Lux — prodam. Pomožite na ogl. odd. Jutra pod »Moderni aparati«. 6954-6

Prodaj gnoj
Poljanska 31. 6944-6

Ostroške čevljeke
8. 25. zelo dobro obrabljene, prodam. Zajec Andrej, reditelja pisarna. Tavtarska ul. 31. 6937-39

Čebulček
in krompir topinambur, nudi po znižani ceni Sever & Komp. Ljubljana. 6974-6

Knjige

Kupim
Zgodovino slovenskega naroda od dr. Mala in Gradna. Pomožite na ogl. odd. Jutra pod »Dobra kupčija«. 6955-8

Auto, moto

Poltovorni avto
»Opel«
noveljen 700 kg in osebn. ni Steyer 55, zaprt, ogled na prodaj. Jager Milan, tovarna žimo, Sv. Petra c. 17, Ljubljana. 1-390-1

Motorji
znamke »Gillette«, »Gana«, »Gileta« športni motorji, na ogled v delavnici Vije Vitorio Emanuele III št. 52. 6939-10

Soba odda

Prazno sobico
za shranjevanje pohistva ali podobno, oddam takoj. Sv. Petra c. 39-1. 6932-23

Lepo sobo
separatno, oddam Ogled med 12 in 3. uro. Naslov v vseh posl. Jutra 6939-23

Sostanovalca
z vso oprejo sprejemam. Istotam se sprejme tudi absolut. Florjanska ul. 19-II. 6965-23

IŠČEMO ZA TAKOJ:

HOTELSKO TAJNICO, ki naj obvlada poleg italijansčine in srbohrvaščine tudi nemščino; **DVE SOBARICI**, ki naj znata vsaj nekaj italijansčine.

Ponudbe opremiti: z overovljenimi prepisi o dokončani šolski izobrazbi, dosedanjih pogojih, neoporečnem vladanju, z zadnjo fotografijo ter zahtevami. Poslati priporočeno na upravo

Hotela »AMBASADOR«, Spalato, Dalmacija

»Ne boj se, sestra!« ji je šepnila Dora. Nato se je obrnila k neznancu v temi: »Kaj hočete od naju? Tu ne najdete prav ničesar, kar bi vas moglo zanimati.«

Precej časa je bilo vse tiho; ne anec je menda premešljeval.

»Samo nekaj hočem: molčita in mirujta, dokler ne odidem svojo pot. Ali mi obljubita?«

»Da,« je odgovorila Dora. »Mirno lahko odidete.«

»Pomnila, da začnem spremljati, kakor hitro poizkusita splašiti soseščino,« je še enkrat opomnil. Kmalu nato sta sestri videli možko postavu, ki se je z mačjo spretnostjo pognala na okensko polico, kjer je stala še nekaj trenutkov in iztezala roko proti njima.

Dori je razbijalo srce, kakor bi se ji hotelo razleteti. Pa ne, da bi vkljub obljubi vendarle ustrelil? Oh, tega si ni mogla misliti. Saj je moral vedeti, da bi s strelom neogibno zbudil in priklisal sosedo!

In res, neznanec ni sprožil. Obrnil se je navzven in skočil v praznino. Dora je nehote vzkljnila od groze. Nato se je oddahnila, videč, da je čudni akrobat obvisel na napušču. Še trenutke, pa je izginil.

Dekletci sta nekaj minut negibno čakali; nista se upali ne treniti s prstom ne izpregovoriti. Potem se je Dora obrnila, utipala stikalo in ga obrnila. Soba je napolnila luč.

Na Evelininem obrazu se je zrealila silna groza.

»Kaj se je zgodilo, Dora?« je vprašala, komaj se kročeč, da ne bi planila v jok. »Kaj je hotel ta človek od naju?«